

EUROPSKA UNIJA

Ulaganje u budućnost
Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda

Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2014. - 2020. godine

Sisak, listopad 2014. godine

Sadržaj ovog dokumenta isključiva je odgovornost Razvojne agencije Sisačko-moslavačke županije SI-MO-RA d.o.o.

Popis skraćenica

DZS	Državni zavod za statistiku
BDP	Bruto domaći proizvod
EaSI	Program Europske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije
Erasmus+	EU Programme in the fields of education, training, youth and sport for the period 2014-2020 (Program Europske unije u području obrazovanja, usavršavanja, mladih i sporta za razdoblje 2014-2020)
ESF	Europski Socijalni Fond
EU	Europska unija
FINA	Financijska agencija
HGK	Hrvatska gospodarska komora
HOK	Hrvatska obrtnička komora
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
IPA	Instrument prepristupne pomoći
JLRS	Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
LPZ	Lokalno partnerstvo za zapošljavanje
MINPO	Ministarstvo poduzetništva i obrta
MSPM	Ministarstvo socijalne politike i mladih
MZOS	Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
OCD	Organizacije civilnog društva
OP	Operativni program
OSI	Osobe s invaliditetom
POU	Pučko otvoreno učilište
SIMORA	Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije
SMŽ	Sisačko-moslavačka županija

Sadržaj

UVOD.....	4
OSNOVNA ANALIZA	5
1. Demografski trendovi i stanovništvo	5
1.1. Broj stanovnika	5
1.2. Dobna i spolna struktura.....	5
2. Gospodarska obilježja Sisačko-moslavačke županije.....	7
2.1. Bruto domaći proizvod.....	7
2.2. Poslovanje poduzeća.....	7
2.3. Obrtništvo	8
2.4. Mala i srednja trgovačka društva	9
2.5. Poduzetničke zone i regionalne razvojne agencije	10
3. Tržište rada	11
3.1. Zaposlenost	11
3.2. Nezaposlenost.....	12
3.2.1. Mjere aktivne politike zapošljavanja.....	19
3.2.2. Nezaposlenost osoba s invaliditetom	21
3.3. Civilni sektor	22
4. Obrazovanje	22
4.1. Predškolski odgoj	22
4.2. Osnovnoškolsko obrazovanje	23
4.3. Srednjoškolsko obrazovanje	24
4.4. Visokoškolsko obrazovanje	26
4.5. Cjeloživotno učenje.....	27
5. Socijalna skrb.....	29
SWOT ANALIZA	30
VIZIJA, PRIORITETI I MJERE	33
Prioritet 1: Izgradnja konkurentne radne snage	33
Prioritet 2: Jačanje socijalnog uključivanja i integracija osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada	40
Prioritet 3: Održivost postojanja i pojačana kvaliteta rada Lokalnog partnerstva za zapošljavanje u SMŽ.....	48
PRAĆENJE I VREDNOVANJE.....	52
INSTITUCIONALNI OKVIR PROVEDBE	52
Popis tablica	54
Popis grafikona	54

UVOD

Strategija razvoja ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije prvi put je izrađena za razdoblje 2005. – 2010. godine te je bila financirana kroz projekt CARDS 2002. U skladu s ovim programskim dokumentom i prioritetima kako su bili određeni za to razdoblje, financirano je nekoliko projekata i mjera iz nacionalnih i međunarodnih fondova dostupnih u razdoblju 2005. – 2010.

Pozitivno iskustvo s učinkom Strategije za razvoj ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2005. - 2010. potaklo je izradu i druge verzije ove Strategije koja je nastala u okviru projekta IPA 2007 – 2009 Lokalna partnerstva za zapošljavanje – faza III. Strategija razvoja ljudskih potencijala za Sisačko-moslavačku županiju 2010. - 2013. godine bila je nastavak i nadogradnja prethodnih prioriteta i mjera te je u sebi kombinirala specifičnosti Sisačko-moslavačke županije s europskim ciljevima i praksama.

S dolaskom novog programskog razdoblja, članovi Lokalnog partnerstva za zapošljavanje SMŽ prepoznali su potrebu za revizijom Strategije razvoja ljudskih potencijala za Sisačko-moslavačku županiju 2010. - 2013. kako bi se iz naučenog iskustva u provedbi prethodne strategije razvila nova i poboljšana Strategija razvoja ljudskih potencijala za Sisačko-moslavačku županiju 2014. - 2020.

Ove potrebe realizirane su kroz projekt „P4P – Partnerstvo za razvoj“/„Partnership for Progress – P4P“ koji provodi Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije - SIMORA, a financira se iz OP-a Razvoj ljudskih potencijala i poziva Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja.

Kroz navedeni projekt izrađena je Revizija strategije za razvoj ljudskih potencijala Sisačko-moslavačke županije 2010. - 2013. Revizijom je utvrđeno kako je potrebno detaljno revidirati sve postojeće prioritete, mjere i aktivnosti odnosno predložiti nove mjere vezane uz primjerice širenja obuhvata rizičnih skupina na tržištu rada te razvoj socijalnog/društvenog poduzetništva. Revizijom je također utvrđeno kako je ključno uspostaviti redovitu internu razmjenu znanja u razvoju i provedbi projekata između članova Lokalnog partnerstva za zapošljavanje SMŽ, s ciljem što snažnijeg vlasništva nad Strategijom.

Tijekom izrade Strategije razvoja ljudskih potencijala za Sisačko-moslavačku županiju 2014. - 2020., članovi LPZ-a su u planiranju proračuna pokušali ostvariti veće suglasje između planiranih stavki proračuna Županije i JLS-a te konkretnih mjera Strategije. Iznosi predloženog lokalnog financijskog doprinosa provedbi određeni su stoga prema konkretnim mjerama Strategije. Na taj način, određene mjere Strategije koje se odnose na razvoj ljudskih resursa i zapošljavanja, prepoznate su kao posebna „stavka“ lokalnih proračuna, a ne samo indirektni učinak financiranja drugih gospodarskih i društvenih područja, kao što je dosad često bio slučaj.

U novoj Strategiji razvoja ljudskih potencijala SMŽ veći naglasak je stavljen i na nevladin neprofitni sektor kao sektor koji također nudi mogućnost zapošljavanja.

Kao posebno područje unaprjeđenja, prepoznata je potreba za uspostavom funkcionalnih mehanizama praćenja provedbe, a posebna pažnja posvećena je i prioritetu održivosti LPZ kao modalitetu participativnog lokalnog djelovanja.

Zaključno, pri izradi prioriteta i mjera nove Strategije razvoja ljudskih potencijala SMŽ, članovi Lokalnog partnerstva za zapošljavanje SMŽ u obzir su uzimali i trenutno primjenjive ciljeve, prioritete i mjere ostalih lokalnih strategija kao što su Županijska razvojna strategija Sisačko-moslavačke županije 2011. - 2013., Poljoprivredna razvojna strategija SMŽ-a, Strategija razvoja turizma Sisačko-moslavačke županije za razdoblje 2007. – 2013., Strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom Grada Kutine od 2010. do 2015. godine, Akcijski plan za zapošljavanje osoba romske nacionalnosti, Akcijski plan zapošljavanja osoba s invaliditetom za područje Sisačko-moslavačke županije za 2011. – 2013. godine, sve u svrhu postizanja što veće koherentnosti ovih programskih dokumenta.

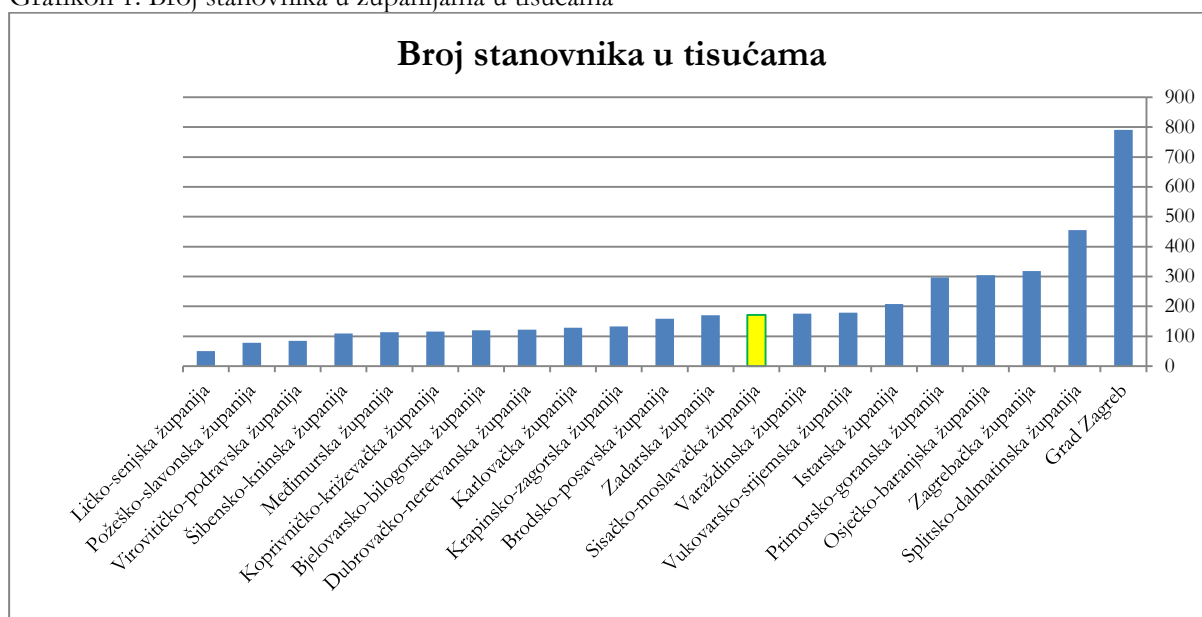
OSNOVNA ANALIZA

1. Demografski trendovi i stanovništvo

1.1. Broj stanovnika

Prema posljednjem popisu stanovništva (2011.) Sisačko-moslavačka županija ima 172 439 stanovnika, od čega 51,51 % žena i 48,48 % muškaraca, što čini 4,02 % ukupne hrvatske populacije. Gledajući prema broju stanovnika SMŽ se nalazi na 9. mjestu.

Grafikon 1: Broj stanovnika u županijama u tisućama

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

Gustoća naseljenosti u SMŽ je 38,59 stanovnika/km² što je značajno manje od prosjeka Republike Hrvatske gdje je gustoća naseljenosti 75,80 stanovnika/km².

Sisačko-moslavačku županiju karakterizira neravnomjerna naseljenost koja je izražena kroz gustu naseljenost gradskih sredina (Sisak, Petrinja, Kutina, Novska) te znatno slabiju naseljenost seoskih sredina. Ova je slaba naseljenost seoskih naselja naročito izražena na području općina Dvor, Jasenovac, Topusko, Gvozd, Hrvatska Dubica i Donji Kukuruzari gdje su poneka seoska naselja potpuno nenaseljena.

Između dva popisa broj stanovnika na području Sisačko-moslavačke županije se smanjio za 12 948 osoba, sa 185 387 stanovnika 2001. godine na 172 349 stanovnika 2011. godine¹. Na temelju ovih podataka ukupno demografsko kretanje SMŽ se može označiti kao negativno.

1.2. Dobna i spolna struktura

Gledajući dobnu strukturu u SMŽ, podaci upućuju na dominaciju udjela radno sposobnog stanovništva u dobi od 45 do 59 godina, kao i na problem starenja stanovništva. Kako je vidljivo iz tablice dolje, u Sisačko-moslavačkoj županiji je u 2011. godini 33 676 (odnosno 19,5 %) stanovnika bilo starije od 65 godina dok je samo 25 013 (odnosno 14,5 %) stanovnika bilo u dobi do 14 godina. Također, prirodni

¹ Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2001.; , Popis stanovništva 2011.

prirast u SMŽ je u 2011.² bio iznimno negativan i iznosio je -1081 dok je u 2012. godini isti bio povoljniji te je iznosio -842.³

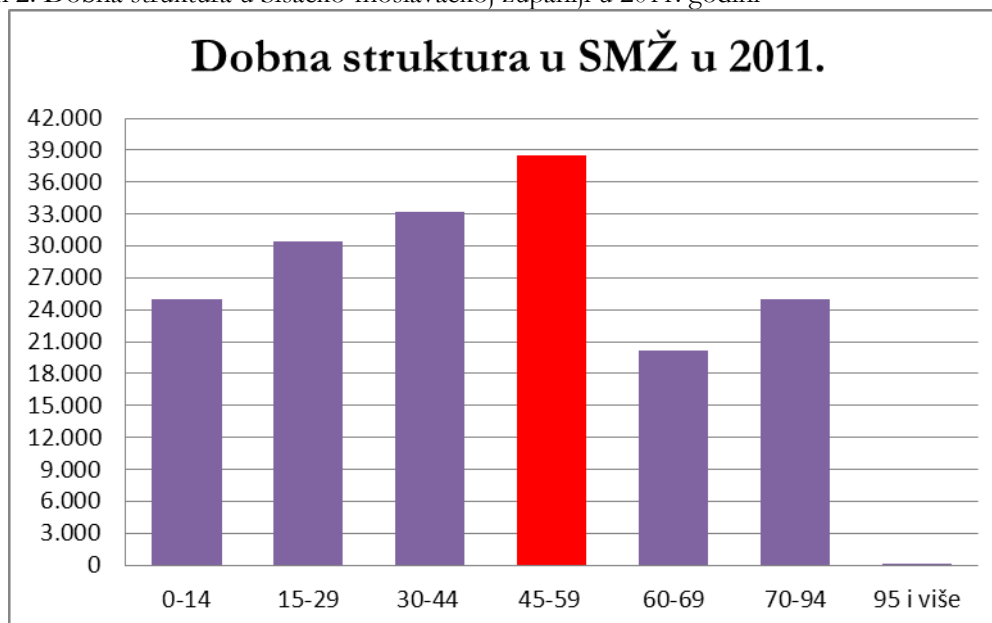
Tablica 1: Dobna struktura stanovništva u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2011. godini

Dobna struktura stanovništva; 2011. godina				
Dob	0-14	15-64	Preko 65	Ukupno
Muškarci	12 179	58 071	12 703	82 953
Žene	12 834	55 679	20 973	89 486
Ukupno	25 013	113 750	33 676	172 439

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

Prosječna starost ukupnog stanovništva Republike Hrvatske iznosila je 42,0 godina (muškarci 40,2 godine, a žene 43,7 godina), što ga svrstava među najstarije nacije Europe. U Sisačko-moslavačkoj županiji prosječna starost je 43,0⁴ godine (muškarci 40,9 godina, a žene 44,9 godina) što je iznad prosjeka Hrvatske. Gledajući konkretne brojke, prema popisu stanovništva iz 2011. godine u SMŽ-u je bilo 45 227 stanovnika starijih od 60 godina, što čini 26% ukupne populacije. Istovremeno, prema istom popisu, samo 20% populacije je do 20 godina starosti što čini županiju dominantno starijom.

Grafikon 2: Dobna struktura u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2011. godini

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011.

² Izvor: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2011., DZS

³ Izvor: Prirodno kretanje stanovništva Republike Hrvatske u 2012., DZS

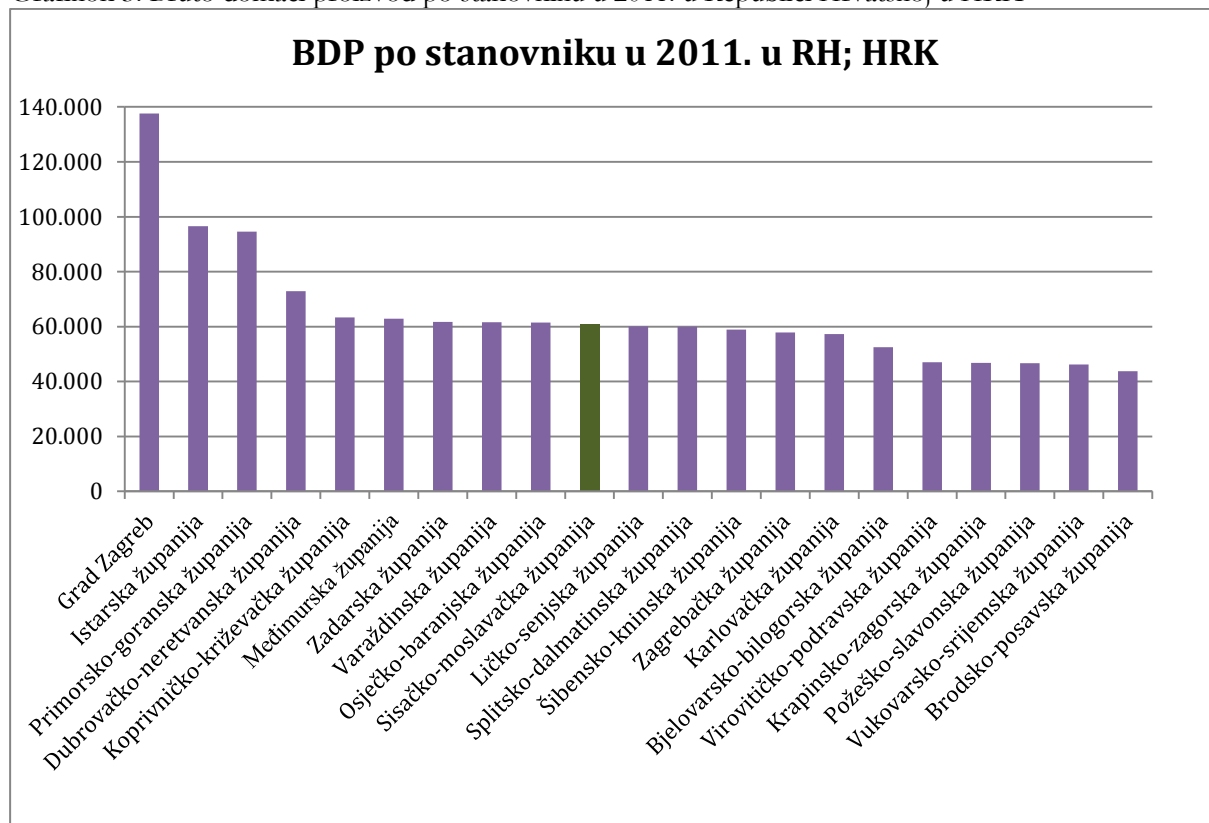
⁴ Izvor: Kontingenti stanovništva po gradovima/općinama, Popis 2011, DZS

2. Gospodarska obilježja Sisačko-moslavačke županije

2.1. Bruto domaći proizvod

Mjerenom prema visini bruto domaćeg proizvoda (BDP prema paritetu kupovne moći) po stanovniku u županijama u Republici Hrvatskoj, Sisačko-moslavačka županija je s 8.214,00 EUR⁵, odnosno 61.064,00 HRK na 10. mjestu⁶.

Grafikon 3: Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2011. u Republici Hrvatskoj u HRK

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prema BDP-u, SMŽ se nalazi u gornjoj polovici u odnosu na ostale županije, te se može zaključiti kako su gospodarstvenici u županiji dostatno aktivni, no trend nezaposlenosti i dalje raste.

Gledajući podatke o BDP-u u SMŽ, u 2010. godini BDP po stanovniku iznosio je 8.362,00 EUR dok je u 2011. godini BDP po glavi stanovnika iznosio 8.214,00 EUR.

2.2. Poslovanje poduzeća

U Sisačko-moslavačkoj županiji je u lipnju 2013. godine bilo registrirano⁷ ukupno 7 198 poslovnih subjekata od čega je 2 801 bilo aktivnih⁸. Gledajući na razini Hrvatske, udio aktivnih gospodarskih subjekata sa sjedištem u Sisačko-moslavačkoj županiji je relativno mali i iznosi svega 2 %.

⁵ Zadnji objavljeni službeni podatak za BDP po županijama je za 2011. godinu.

⁶ Izvor podataka: DZS, HNB; obrada: HGK ŽK Sisak

⁷ jedinice upisane u Registar poslovnih subjekata Državnoga zavoda za statistiku. Odnose se na trgovačka društva, poduzeća, ustanove, zadruge, udruge, političke stranke i ostale neusklađene jedinice koje su imale pravni subjektivitet prema prije važećim zakonima, tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

⁸ jedinice upisane u Registar poslovnih subjekata, spomenute u prethodnoj definiciji, za koje je status aktivnosti određen prema podacima Registra poreznih obveznika (Godišnja prijava poreza na dobit za 2010.) i podacima Registra godišnjih financijskih izvještaja Fine

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku u SMŽ najviše poslovnih subjekata, njih 1 812, bilo je registrirano unutar sektora Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala. Drugi najveći sektor u SMŽ-u sa 633 registriranih poslovnih subjekata je prerađivačka industrija dok se sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, koji se smatra značajnijim sektorom u SMŽ, nalazi na četvrtom mjestu s 270 registriranih poslovnih subjekata.

Tablica 2: Poslovni subjekti u Sisačko-moslavačkoj županiji; stanje 30. lipnja 2013. godine

Poslovni subjekti, stanje 30. lipnja 2013.

	Ukupno	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	Rudarstvo i vađenje	Prerađivačka industrija	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom	Građevinarstvo	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikla
Registrirane	7.198	270	15	633	26	60	405	1.812
Aktivne	2.801	165	14	372	24	48	238	548

Izvor: Državni zavod za statistiku

U poslovnoj 2012. godini na području Sisačko-moslavačke županije ukupni prihod je iznosio je 10,3 mlrd kn, dok su ukupni rashodi bili nešto manji te su iznosili 9,98 mlrd kn. Iz ovih podataka može se vidjeti kako su poduzetnici Sisačko-moslavačke županije pozitivno poslovali.

2.3. Obrtništvo

U Hrvatskoj je u prosincu 2013. registrirano ukupno 266 002 obrta, od čega u Sisačko-moslavačkoj županiji njih 7 366 (2,77 %). Broj registriranih aktivnih obrta u cijeloj Hrvatskoj je u 2013. iznosio 80 407, od čega je u Sisačko-moslavačkoj županiji bilo aktivno 2 140, što čini 2,72 % od ukupnog broja aktivnih obrta⁹.

Od ovih aktivnih obrta u SMŽ, 2 119 (99,02 %) obrta obavljalo je svoju djelatnost tijekom cijele godine dok je 21 obrt bio sezonski (0,98 %).¹⁰

Što se tiče vlasničke strukture, žene su vlasnice 31,51 % obrta, a muškarci 68,49 % obrta, no ovdje treba napomenuti da neki obrti imaju i više vlasnika.

Gledajući raspodijeljenost obrta prema poslovnim granama (branšama) u SMŽ, najviše obrta je registrirano u branši trgovine. Sljedeće dvije najzastupljenije grane su uslužni obrti, kategorija ostalo te ugostiteljstvo. Najmanje obrta je registrirano u branši ribarstvo.

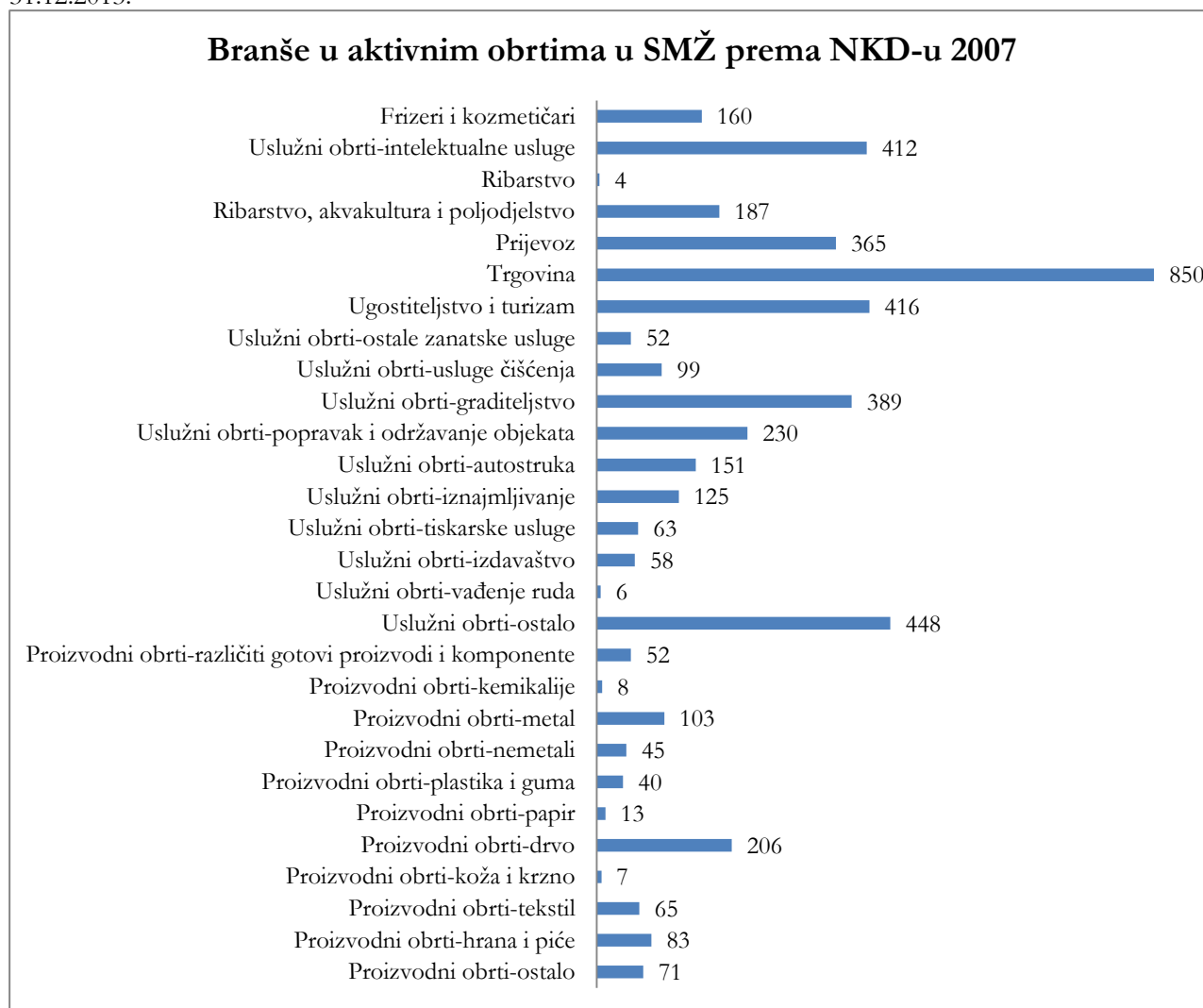
(Godišnji financijski izvještaj za 2011.). Da bi se dobilo ažurno stanje podataka, uparenim podacima dodane su sve promjene jedinica Registra poslovnih subjekata (osnivanja, brisanja i promjene) u razdoblju od siječnja 2012. do lipnja 2013. prema postupcima vođenja u Registru poslovnih subjekata.

⁹ Ministarstvo poduzetništva i obrta, stanje na dan 31.12.2013.

¹⁰ Sezonski obrti su obrti koji mogu obavljati svoju djelatnost najduže 6 mjeseci u jednoj kalendarskoj godini.

Grafikon 4: Branše u aktivnim obrtima u Sisačko-moslavačkoj županiji prema NKD-u 2007; stanje na dan 31.12.2013.

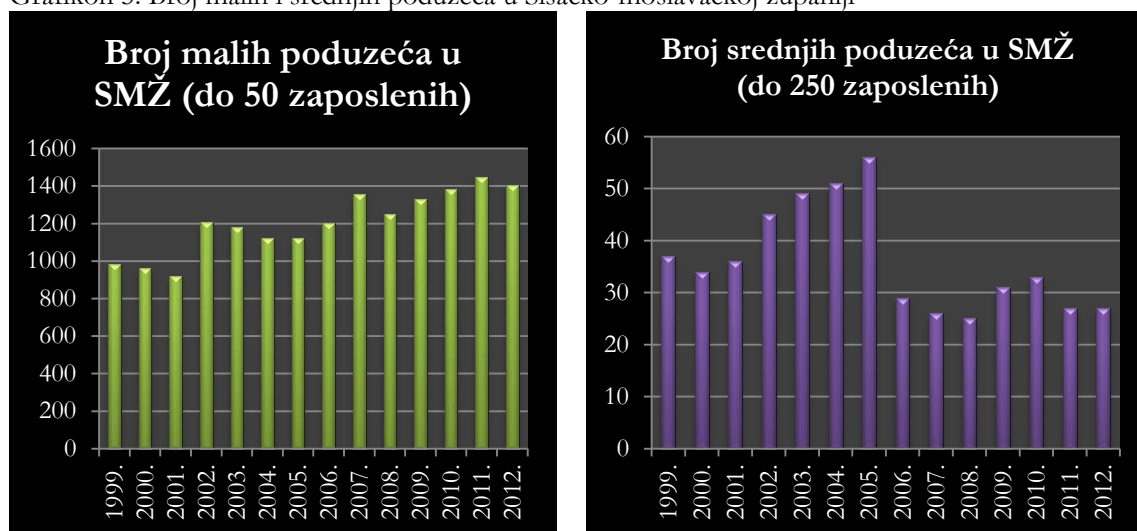

Izvor: Hrvatska obrtnička komora – Obrtnička komora Sisačko-moslavačke županije

2.4. Mala i srednja trgovačka društva

Broj malih poduzeća u SMŽ-i, njihova gospodarska aktivnost i broj zaposlenih bilježe porast od 2001. godine. Za razliku od malih, srednja trgovačka društva bilježe pad u broju u istom periodu.

Grafikon 5: Broj malih i srednjih poduzeća u Sisačko-moslavačkoj županiji

Izvor: Državni zavod za statistiku, Financijska agencija, Obrada HGK-ŽK Sisak

S obzirom da su mala i srednja trgovačka društva činila gotovo 98 % ukupnog broja trgovačkih društava u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2012. godini, ista predstavljaju značajan faktor na tržištu rada te je zabilježeno kako je 12 550 radnika bilo zaposleno u ovim društvima u 2012. godini. Iako su mala i srednja trgovačka društva 2012. godini zapošljavala značajan broj osoba, u zadnje tri godine se vidi pad broja zaposlenih i u ovom sektoru.

Grafikon 6: Kretanje broja zaposlenih u malim i srednjim trgovačkim društvima u Sisačko-moslavačkoj županiji

Izvor: Državni zavod za statistiku, FINA, Obrada HGK-ŽK Sisak

2.5. Poduzetničke zone i regionalne razvojne agencije

Na temelju odluka o osnivanju poduzetničkih zona donesenih od strane jedinica lokalne samouprave trenutno je u Sisačko-moslavačkoj županiji osnovano 28 poduzetničkih zona. Od osnovanih 28 poduzetničkih zona samo jedna zona (Obrtnička zona Tanina Gorički, Sisak) je u potpunosti izgrađena, opremljena i popunjena gospodarskim subjektima. Nadalje, još 17 poduzetničkih zona je trenutno u funkciji (u poduzetničkoj zoni djeluje barem jedan gospodarski subjekt), dok je u preostalim 10 zona u tijeku stvaranje uvjeta za njihovo stavljanje u funkciju. Planirano je ukupno 38 poduzetničkih zona u Sisačko-moslavačkoj županiji.

Prema podacima jedinica lokalne samouprave u poduzetničkim zonama koje su trenutno u funkciji, početkom 2012. godine poslovalo je 125 gospodarskih subjekata koji zapošljavaju 1 418 djelatnika.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluju i 4 razvojne agencije – Razvojna agencija Sisačko-moslavačke županije - SIMORA d.o.o, Razvojna agencija Petra d.o.o. Petrinja, Sisak projekti d.o.o., razvojna agencija grada Siska te Razvojna agencija MRVAV d.o.o. Kutina. Ova društva osnovana su s ciljem poticanja regionalnog i lokalnog gospodarskog razvoja te su usmjerena na pružanje stručne pomoći u realizaciji poslovnih projekata.

Poduzetnički inkubator Sisak – PISAK, koji je otvoren u rujnu 2014. godine osigurava fizičku infrastrukturu, poslovnu podršku i usluge za nove poduzetnike. Unutar samog inkubatora već sada djeluje 10 poduzetnika. Poduzetnički inkubator ima u planu jakom mrežom tvrtki te jačanjem lokalnog poduzetništva sudjelovati u ekonomskom razvoju regije, smanjenju nezaposlenosti te poticanju komercijalizacije znanstveno tehnoloških projekata. Ova podrška trebala bi povećati poduzetnički potencijal i potaknuti stvaranje novih i širenje postojećih poduzeća, što će dovesti do stvaranja novih tvrtki i povećanja zapošljavanja.

3. Tržište rada

3.1. Zaposlenost

Prema dostupnim podacima koji su prikazani u tablici, ukupno zaposleno radno sposobnog stanovništva (osobe od 15 do 65 godina starosti) na području SMŽ je 38 619 osoba¹¹. Iz navedenih podataka vidljivo se pokazuje kako je prema nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti (NKD) krajem 2013. najviše zaposlenih bilo u prerađivačkoj industriji dok je na drugom mjestu po zaposlenosti trgovina na veliko i malo.

Tablica 3: Zaposleni u Sisačko-moslavačkoj županiji prema NKD-u 2007; stanje na dan 31.12.2013.

Zaposleni u SMŽ prema NKD-u 2007			
	Muškarci	Žene	Ukupno
Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1 505	704	2 209
Rudarstvo i vađenje	221	15	236
Prerađivačka industrija	6 864	3 060	9 924
Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	549	101	650
Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	786	224	1.010
Građevinarstvo	2 181	238	2 419
Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	1 592	2.915	4 507
Prijevoz i skladištenje	1 424	280	1 704
Djelatnost pružanja smještaja, priprema i usluživanje hrane	481	824	1 305
Informacije i komunikacije	218	107	325
Financijske djelatnosti i osiguranja	225	504	729
Poslovanje nekretninama	86	54	140
Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	549	541	1 090
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	275	222	497

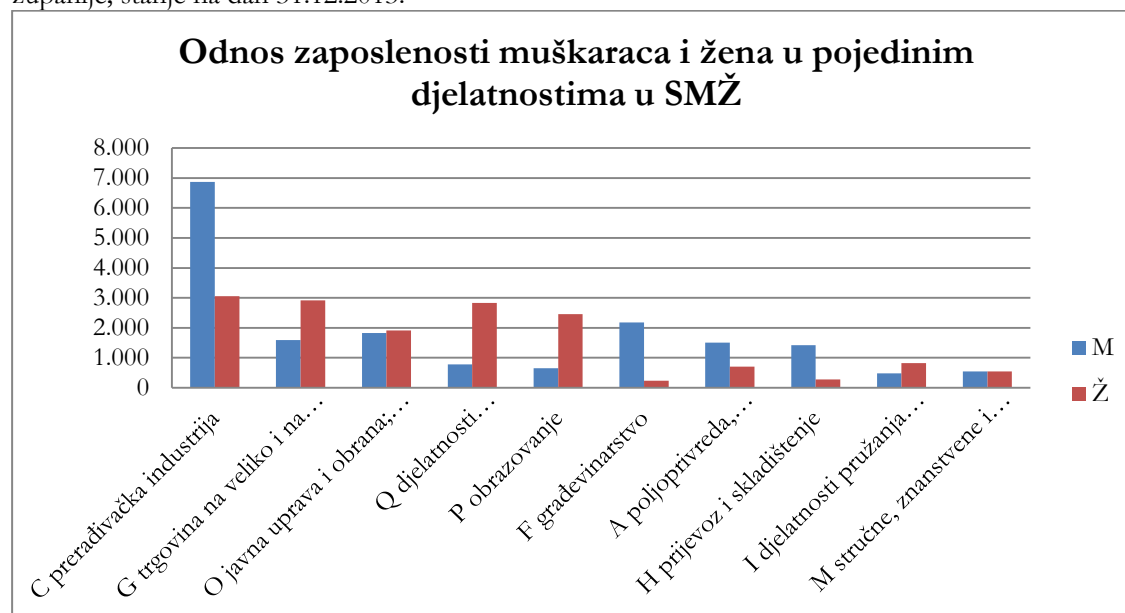
¹¹ Zaposleni na području SMŽ, stanje 31.12.2013. prema pravnim i fizičkim osobama, HZMO

Javna uprava i obrana, obavezno soc. osiguranje	1 824	1 917	3 741
Obrazovanje	650	2 454	3 104
Zdravstvena zaštita i soc. skrb	780	2 834	3 614
Umjetnost, zabava, rekreacija	131	296	427
Ostale uslužne djelatnosti	341	563	904
Djelatnosti kućanstva kao poslodavca	5	0	5
Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0
Nepoznate	66	13	79
Ukupno	20 753	17 866	38 619

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Grafikon, koji sadržava podatke samo za one djelatnosti unutar kojih ima preko 1 000 zaposlenih, prikazuje kako je u sektorima prerađivačka industrija, građevinarstvo, poljoprivreda i šumarstvo te prijevoz i skladištenje zaposleno daleko više muškaraca nego žena dok su žene dominantnije zastupljene u sektorima trgovina na veliko i malo, obrazovanja te zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Grafikon 7: Odnos zaposlenosti muškaraca i žena u pojedinim djelatnostima u Sisačko-moslavačkoj županiji; stanje na dan 31.12.2013.

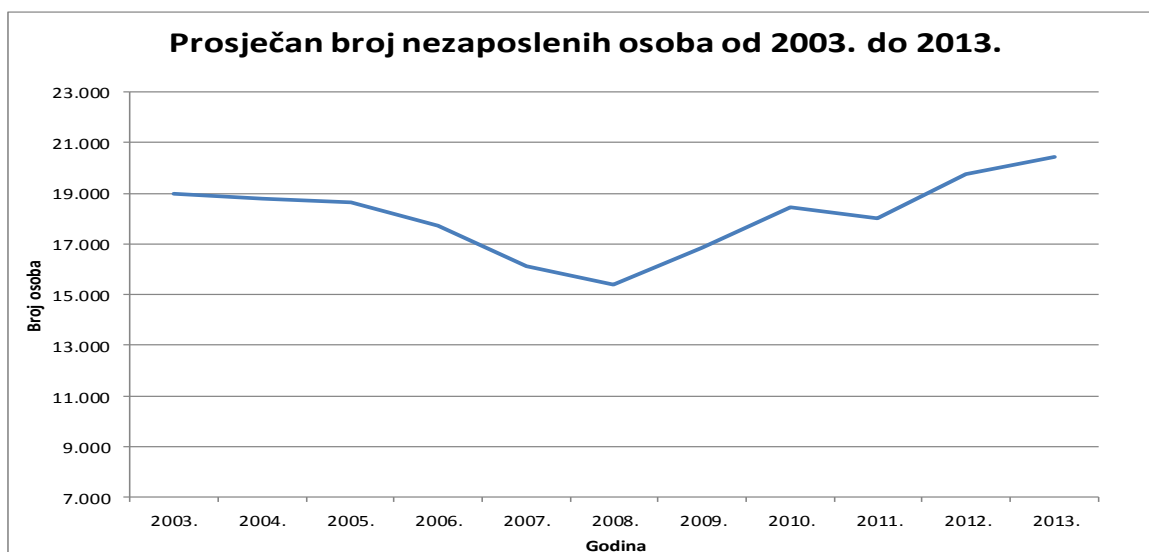
Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Radna snaga je uglavnom koncentrirana u gradskim središtima Sisačko-moslavačke županije. Najveći broj radnika zaposleno je na području Grada Siska (16 609), Grada Kutine (8 162), Grada Petrinje (3 252) i Grada Novske (2 723) što ne iznenađuje obzirom da gradska središta mogu ponuditi nešto bolju povezanost i potrebnu infrastrukturu za prerađivačku industriju. Također, gledajući da je trgovina na veliko i malo druga po redu od djelatnosti s najvećim brojem zaposlenih, gradska središta imaju veću naseljenost te su time pogodnija za ove djelatnosti.

3.2. Nezaposlenost

Prosječan broj nezaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji evidentiranih pri Zavodu za zapošljavanje u 2013. godini iznosio je 20 444 osobe što je za 3,6 % više nego u 2012. godine te za 13,4 % više nego u 2011. godini. Prosječan broj nezaposlenih kontinuirano pada do 2008. godine, a dolaskom krize i recesije počinje ponovo rasti uz kratkotrajni pad u 2011. godini. Po broju nezaposlenih s udjelom od 5,9 % SMŽ nalazi se na petom mjestu po ukupnoj nezaposlenosti među županijama.

Grafikon 8: Prosječan broj nezaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu od 2003. do 2013.

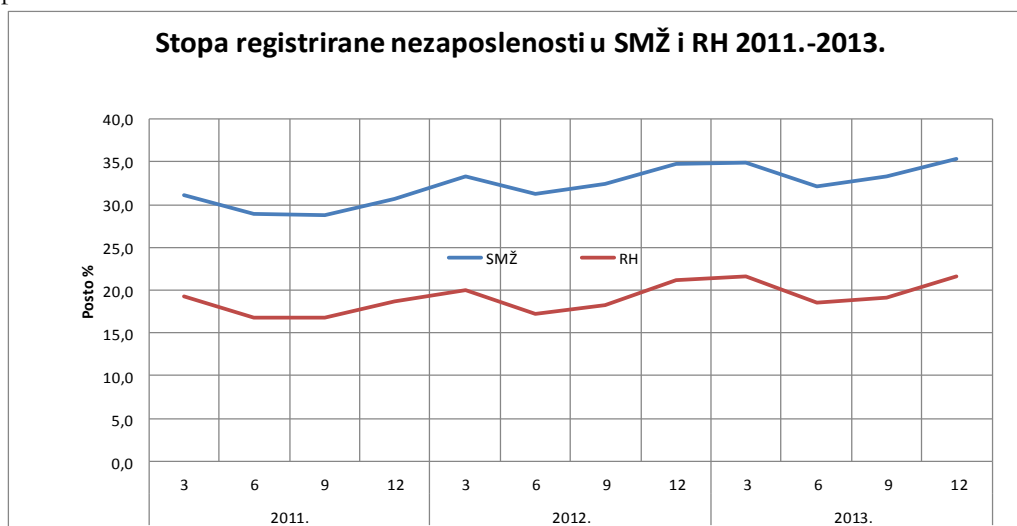

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Pod utjecajem povećanja broja nezaposlenih te istodobnoga smanjenja broja zaposlenih osoba u RH, povećana je prosječna godišnja stopa registrirane nezaposlenosti od 18,9 % u 2012. na 20,3 % u 2013. godini (podaci Državnog zavoda za statistiku).

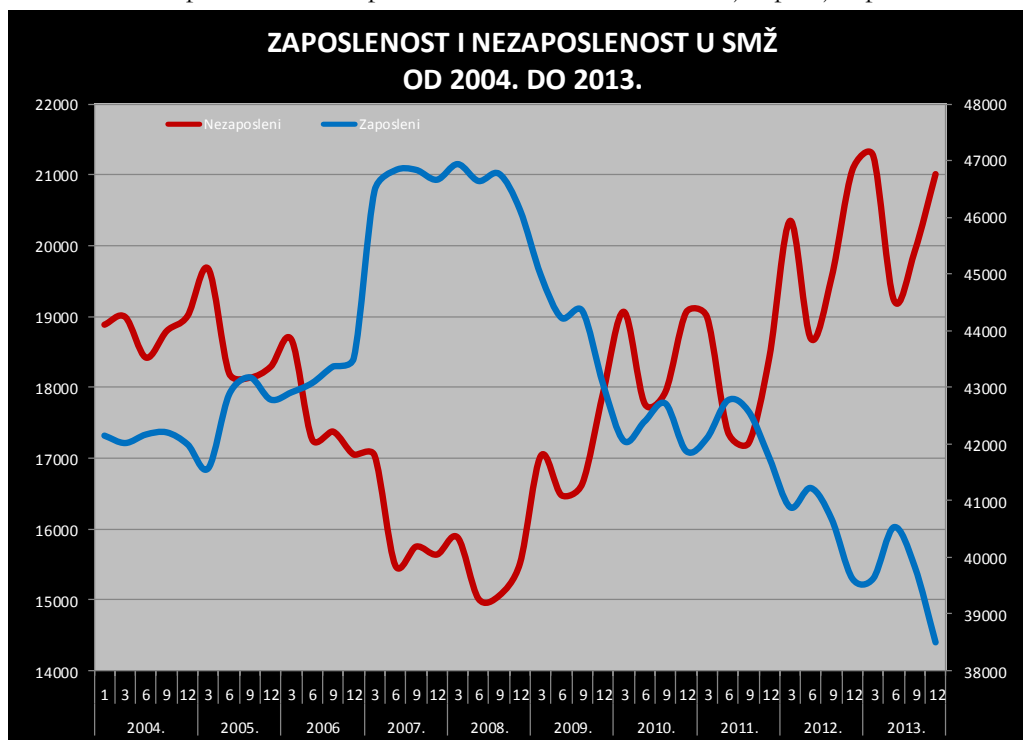
Za prikaz stope nezaposlenosti u Sisačko-moslavačkoj županiji korišteni su podaci o osiguranicima mirovinskoga osiguranja evidentiranim u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje te podaci o nezaposlenim osobama evidentiranim u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje. Prema tim podacima prosječna stopa nezaposlenosti u SMŽ za 2013. godinu iznosila je 34,0 %, a za 2012. godinu 32,7 %. SMŽ je u skupini županija s najvišom stopom nezaposlenosti u RH. Najviše stope nezaposlenosti zabilježene su u Vukovarsko-srijemskoj županiji - 34,7 % te u Virovitičko-podravskoj županiji 34,3 %. Najniže stope nezaposlenosti ostvarene su u Gradu Zagrebu (9,5 %) i Istarskoj županiji (9,8 %) itd.

Grafikon 9: Stopa registrirane nezaposlenosti u Sisačko-moslavačkoj županiji i Republici Hrvatskoj u preiodu 2011. – 2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Grafikon 10: Zaposlenost i nezaposlenost u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2004. – 2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje i Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Prema razini obrazovanja najviše je evidentirano osoba sa srednjim trogodišnjim školama i školama za KV/VKV radnike (33,6 %) te osoba s osnovnom školom (27,9 %). U 2013. godini povećao se prosječni broj nezaposlenih na svim razinama obrazovanja. Najveće povećanja je u skupini završenih srednjih četverogodišnjih škola (za 4,7 %) dok je do najmanjeg povećanja u skupini bez škole i nezavršenom osnovnom školom (za 1,1 %).

Nepovoljna kvalifikacijska struktura u SMŽ ogleda se u visokoj zastupljenosti nekvalificirane radne snage koja u ukupnom broju čini 39,0 % registriranih nezaposlenih osoba u 2013 godini. Posebno je značajno da čak 65,9 % nekvalificirane radne snage čeka na zaposlenje preko jedne godine odnosno imaju status dugotrajno nezaposlene osobe sa svim negativnim posljedicama (ekonomskim i socijalnim).

Tablica 4: Nezaposlenost i zapošljavanje u Sisačko-moslavačkoj županiji u razdoblju siječanj-prosinac 2011./ 2012./ 2013. godine

NEZAPOSLENOST I ZAPOŠLJAVANJE U RAZDOBLJU SIJEČANJ-PROSINAC 2011./ 2012./ 2013. GODINE										
		MJESEC	UKUPNO	Bez škole i nezavršena osnovna škola	Osnovna škola	SS za zanimanja do 3 god. i škola za KV i VKV radnike	SS za zanimanja u trajanju od 4 i više godina	Gimnazija	Viša škola, I. stupanj fakulteta i stručni studij	Fakultet i, akademije, magistrij, doktorat
1.	Prosječan broj nezaposlenih osoba	1. - 12. 2013.	20 444	1.678	5.704	6.863	4.602	453	654	490
		1. - 12. 2012.	19 739	1.660	5.547	6.610	4.397	427	633	465
		1. - 12. 2011.	18 030	1.585	5.462	5.918	3.762	416	510	377
2.	Prosječan broj	1. - 12. 2013.	10 823	910	3.057	3.138	2.729	282	422	285

	nezaposlenih žena	1. - 12. 2012.	10 499	912	3.036	3.001	2.600	274	404	271
		1. - 12. 2011.	9 856	854	3.060	2.799	2.314	281	333	215
3.	Prosječan broj nezaposlenih muškaraca	1. - 12. 2013.	9 621	768	2.647	3.725	1.873	171	232	205
		1. - 12. 2012.	9 240	748	2.511	3.609	1.797	153	228	194
		1. - 12. 2011.	8 174	731	2.402	3.119	1.448	135	177	162

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Udio nezaposlenih žena u 2013. godini je 53,0 % muškaraca 47,0 %, 2012. godine 53,2 % žena i 46,8 % muškaraca, a 2011. godini udio žena bio je 55 %. Manje učešće žena u nezaposlenosti rezultata je većeg broja novoprijavljenih muškaraca, koji su bili zaposleni u djelatnostima (posebice proizvodnim) koje su zbog utjecaja krize i recesije zatvarale radna mjesta na kojima su dominantno bili zaposleni muškarci.

Na evidenciji nezaposlenih u RH 2008. bilo je 62,2 % žena odnosno 37,8 % muškaraca, a 2013. žena je 52,7 % i 47,3 % muškaraca .

Što se tiče kretanja nezaposlenosti prema dobi, prosječan broj nezaposlenih povećao se kod svih dobnih skupina. Najznačajnije postotno povećanje zabilježeno je kod najstarije dobne skupine od 60 i više godina i to za 13,7 %. Međutim, značajan porast broja nezaposlenih zabilježen je i kod najmlađih dobnih skupina od 15 do 19 godina, za 7,4 %.

Udio mladih do 25 godina u zadnjih nekoliko godine je oko 18 %. U RH udio mladih kreće se oko 19 % i neznatno je veći nego u SMŽ. Udio nezaposlenih osoba starijih od 50 godina u SMŽ je oko 27 % dok je u RH oko 26 %. Osobe u dobi od 25 do 50 godina čine oko 54 % nezaposlenih u SMŽ , a u RH 55 %. Nema značajnih odstupanja u dobnoj strukturi nezaposlenih u SMŽ u odnosu na RH.

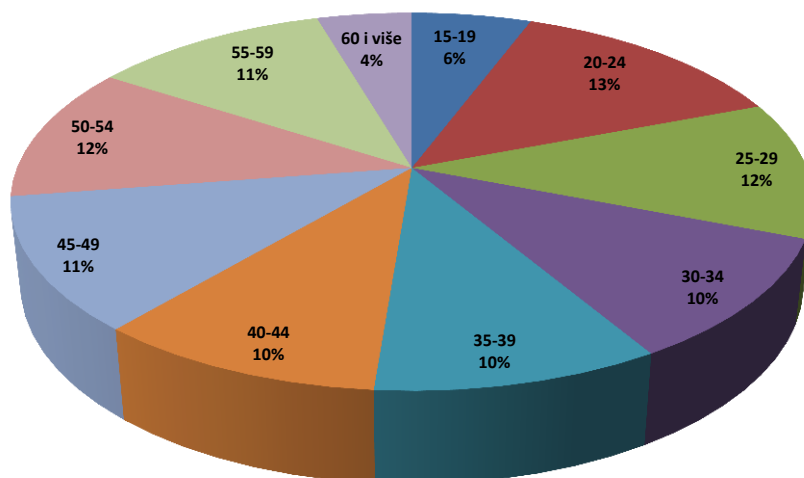
Tablica 5: Prosječan broj nezaposlenih osoba prema dobi u Sisačko-moslavačkoj županiji

Prosječan broj nezaposlenih osoba prema dobi u SMŽ								
Dob	2011.	%	2012.	%	2013.	%	Indeks 2013/2011.	Indeks 2013/2012.
15-19	948	5,3	1.032	5,2	1.108	5,4	116,8	107,4
20-24	2.363	13,1	2.650	13,4	2.723	13,3	115,2	102,7
25-29	2.122	11,8	2.345	11,9	2.429	11,9	114,5	103,6
30-34	1.931	10,7	2.111	10,7	2.151	10,5	111,4	101,9
35-39	1.774	9,8	1.941	9,8	2.023	9,9	114,0	104,2
40-44	1.918	10,6	2.060	10,4	2.063	10,1	107,6	100,1
45-49	2.017	11,2	2.253	11,4	2.338	11,4	115,9	103,8
50-54	2.194	12,2	2.306	11,7	2.349	11,5	107,1	101,9
55-59	2.034	11,3	2.216	11,2	2.323	11,4	114,2	104,8
60 i više	729	4,0	825	4,2	938	4,6	128,7	113,7
Ukupno	18.031	100,0	19.739	100,0	20.444	100,0	113,4	103,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Grafikon 11: Dobna struktura nezaposlenih u Sisačko-moslavačkoj županiji na dan 31.12.2013.

Dobna struktura nezaposlenih na dan 31.12.2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Udio osoba koje prvi puta traže zaposlenje u 2013. godini iznosio je -21,2 %, 2012. godine – 20,8 %, a 2011. godine – 22,7 %. U RH udio osoba koje prvi puta traže zaposlenje kreće se oko 17 %. U SMŽ mlade osobe teže dolaze do prvog zaposlenja.

Broj nezaposlenih osoba unazad tri godine najveći je u Gradu Sisku, Petrinji, Kutini, Novskoj i Glini. Promatrajući odnos 2013. godine i 2012. godine najveće povećanje broja nezaposlenih osoba registrirano je u Martinskoj Vesi (za 16,3 %), zatim u Lipovljanima (12,9 %), Lekeniku (12,7 %) i Kutini (7,4 %). Smanjenje je zabilježeno u Majuru (za 2,7 %) i Sunji (za 1,1 %).

Tablica 6: Prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima/ općinama u Sisačko-moslavačkoj županiji

Prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima/općinama					
Gradovi/općine	2011.	2012.	Indeks 2012/2011	2013.	Indeks 2013/2012
Donji Kukuruzari	311	341	109,6	339	99,4
Dvor	850	810	95,3	807	99,6
Glina	1 102	1.085	98,5	1.126	103,8
Gvozd	559	562	100,5	582	103,6
Hrvatska Dubica	275	306	111,3	317	103,6
Hrvatska Kostajnica	341	340	99,7	338	99,4
Jasenovac	178	202	113,5	203	100,5
Kutina	1 923	2.115	110,0	2.272	107,4
Lekenik	518	558	107,7	629	112,7
Lipovljani	259	311	120,1	351	112,9
Majur	142	147	103,5	143	97,3
Martinska Ves	294	319	108,5	371	116,3

Novska	1 287	1.478	114,8	1534	103,8
Petrinja	2 996	3.192	106,5	3.317	103,9
Popovača	1 003	1.189	118,5	1.222	102,8
Sisak	4 592	5.344	116,4	5.434	101,7
Sunja	828	853	103,0	844	98,9
Topusko	323	310	96,0	324	104,5
Velika Ludina	247	277	112,1	283	102,2
Ukupno SMŽ	18 030	19.739	109,5	20.444	103,6

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Od ukupnog broja nezaposlenih u SMŽ krajem 2013. godine, njih 55,3 % bilo je nezaposleno dulje od 1 godine, a krajem 2012. godine bilo je 49,9 %. Vidljivo je povećanje broja dugotrajno nezaposlenih osoba. SMŽ je županija u kojoj je dugi niz godina prisutan problem dugotrajne nezaposlenosti.

Tablica 7: Trajanje nezaposlenosti u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu od 2011. – 2013.

Trajanje nezaposlenosti u SMŽ 2011.- 2013.			
Trajanje nezaposlenosti	Broj nezaposlenih 31.12. 2011.	Broj nezaposlenih 31.12. 2012.	Broj nezaposlenih 31.12.2013.
0 - 3 mj.	4.131	3.820	3.895
3 - 6 mj.	2.357	3.214	2.951
6 - 9 mj.	1.302	1.742	1.345
9 - 12 mj.	969	1.790	1.191
1 - 2 g.	2.869	3.828	4.298
2 - 3 g.	1.777	1.736	2.239
3 - 5 g.	1.495	1.760	1.990
5 - 8 g.	1.159	1.017	1.056
8 g. i više	2.363	2.164	2.045

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Tijekom 2013. godine ukupno je prijavljeno 14 865 novih nezaposlenih osoba što je ipak za 9,3 % manje nego u 2012. godini kada ih je bilo prijavljeno 16 384.

Prema statusu prije ulaska u evidenciju HZZ-a najviše je osoba kojima je prethodno prestao radni odnos (53,6 %) zatim osoba iz neaktivnosti (33,2 %), redovnog školovanja (7,0 %) itd. Kod osoba koje su na evidenciju došle po prestanku radnog odnosa vidljivo je smanjenje u 2013. godini dok je kod osoba iz neaktivnosti i redovnog školovanja zabilježeno povećanje. Manje je slobodnih radnih mjesta i mladi se ne zapošljavaju po završetku obrazovanja već se prijavljuju na evidenciju nezaposlenih osoba.

Tablica 8: Status nezaposlenih prije ulaska u evidenciju u periodu 2011. - 2013.

Status nezaposlenih prije ulaska u evidenciju 2011. - 2013.			
Status prije ulaska u evidenciju	31.12.2011.	31.12.2012.	31.12.2013.
Radni odnos	9.458	11.436	11.267
Druge poslovne aktivnosti	365	384	276
Individualna poljoprivreda	42	50	57
Redovno školovanje	1.007	1.383	1.477
Neaktivnost	6.099	6.666	6.970
Ostalo	1.451	1.152	963

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Najveći broj zaposlenih osoba s evidencije zavoda je u 2013. godini kada su ukupno zaposlene 8 404 osobe što predstavlja najveći broj zaposlenih u zadnjih desetak godina. Zaposleno je 51 % muškaraca i 49 % žena. U zapošljavanju prednjače osobe s trogodišnjim školama 3 434 ili 40,9 %. Struktura zapošljavanja prema djelatnostima pokazuje da se najviše zapošljava u prerađivačkoj industriji, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane, trgovina na veliko i na malo; popravku motornih vozila i motocikala i građevinarstvu.

Važno je napomenuti da su to djelatnosti u kojima se i najviše ostaje bez posla budući su to djelatnosti u kojima je izražena fluktuacija radne snage. Navedene djelatnosti imaju iste karakteristike i u RH kada govorimo o zapošljavanju i prestancima rada.

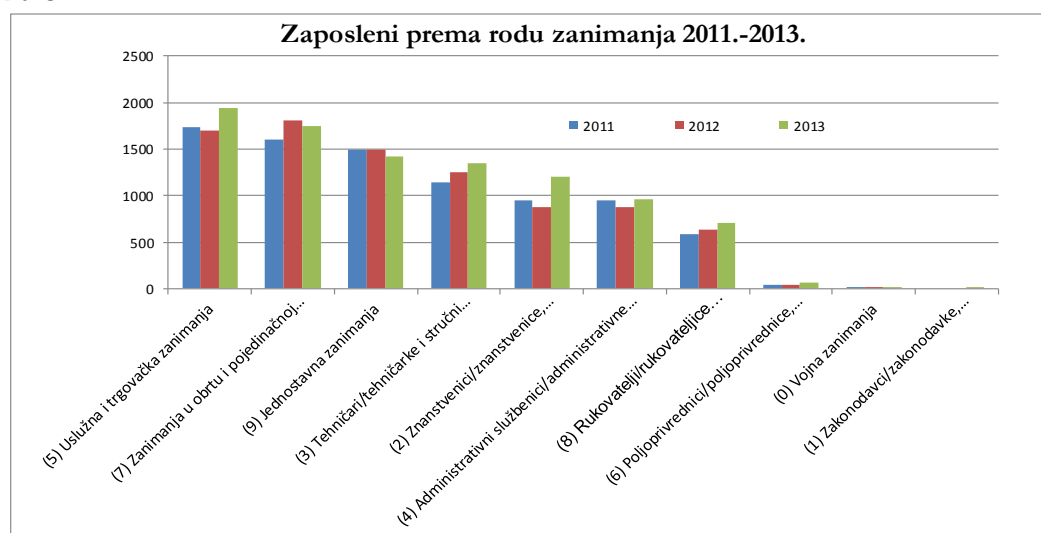
Tablica 9: Pregled prosjeka nezaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji

Godina	Nezaposlene osobe prosjek						Novoprijavljeni	Zaposleni s evidencije
	Ukupno	Verižni indeks	Žene	Muškarci	Prvi put traže	Korisnici NN		
2003.	18.962	88,3	10.582	8.380	6.199	2.441	11.104	6.784
2004.	18.794	99,1	10.586	8.208	6.487	2.670	11.568	6.231
2005.	18.644	99,2	10.599	8.045	6.267	2.707	11.224	7.113
2006.	17.718	95,0	10.287	7.431	5.645	2.492	10.455	7.536
2007.	16.130	91,0	9.549	6.581	4.826	2.215	9.772	7.057
2008.	15.393	95,4	9.467	5.926	4.335	2.413	10.296	6.782
2009.	16.863	109,6	9.955	6.908	4.214	3.058	13.200	5.932
2010.	18.454	109,4	10.239	8.215	4.320	3.205	13.056	6.199
2011.	18.030	97,7	9.856	8.174	4.093	2.966	14.612	7.483
2012.	19.739	109,5	10.499	9.240	4.114	3.504	16.384	8.254
2013.	20.444	103,6	10.823	9.621	4.338	2.850	14.865	8.404

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Prema rodu zanimanja u periodu od 2011. - 2013. godina najviše je nezaposlenih osoba zaposleno u uslužnim i trgovačkim zanimanjima – 5 378, zanimanjima u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji – 5 150, jednostavnim zanimanjima – 4 403, tehničari/tehničarke i stručni suradnici/stručne suradnice - 3 732 itd.

Grafikon 12: Prikaz zaposlenih prema rodu zanimanja u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. – 2013.

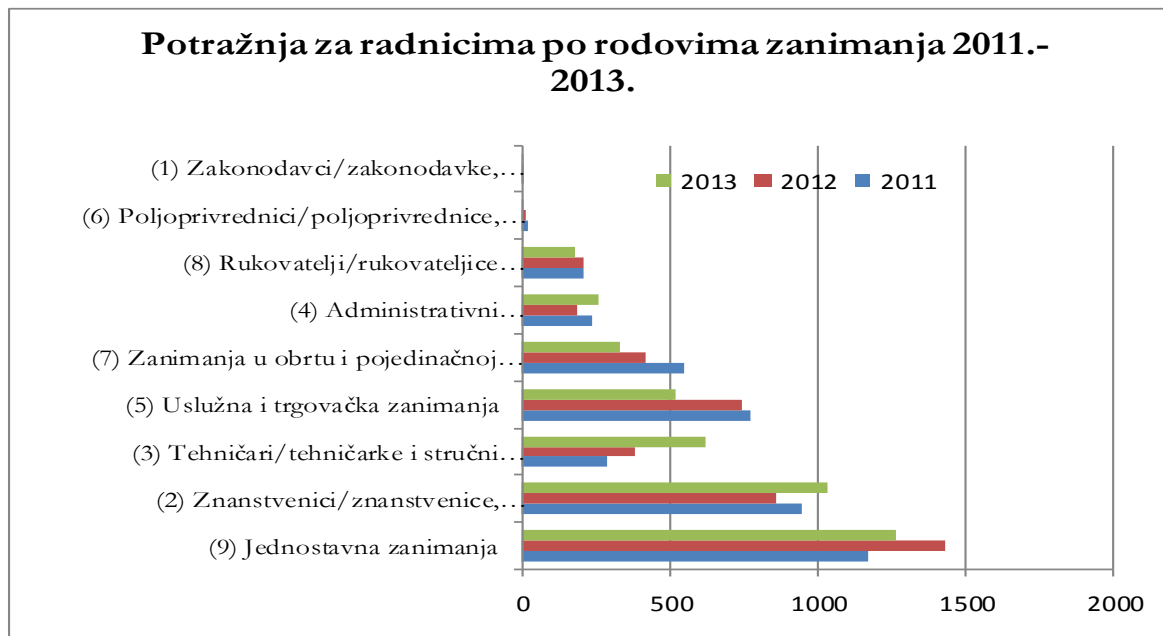

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Potražnja za radnicima u periodu 2011. - 2013. ekstenzivna je, ali u strukturi dominira rod jednostavnih zanimanja (u 2008. također su najviše tražena jednostavna zanimanja). Kriza nije značajno promijenila

strukturu najtraženijih zanimanja. U promatranom periodu rod znanstvenici/znanstvenice, inženjeri/inženjerke i stručnjaci/stručnjakinje pozicionirao se odmah iza jednostavnih zanimanja što upućuje da se znanje počinje više cijeniti kao mogući izlaz iz krize te da poslodavci traže stručne radnike s višom razinom kompetencija.

Grafikon 13: Prikaz potražnje za radnicima po rodovima zanimanja u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. – 2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

3.2.1. Mjere aktivne politike zapošljavanja

Mjere u nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje su potpore za zapošljavanje i usavršavanje usklađene sa Zakonom o državnim potporama (NN 140/05), te imaju obilježja horizontalnih potpora, namijenjenim svim poduzetnicima, ali isključuju poduzetnike u teškoćama. Mjere koje se smatraju potporama za zapošljavanje usmjerene su na sufinanciranje: prvog zapošljavanja mladih osoba bez radnog staža, zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba, zapošljavanja osoba iznad 50 godina, zapošljavanja posebnih skupina nezaposlenih osoba (osobe s invaliditetom, nezaposleni hrvatski branitelji, djeca i supružnici poginulih i nestalih hrvatskih branitelja, roditelji s 4 i više malodobne djece, roditelji djece s posebnim potrebama, roditelji djece oboljele od malignih bolesti, žrtve obiteljskog nasilja, liječeni ovisnici, žrtve trgovanja ljudima, azilanti, mlade osobe koje su izašle iz sustava skrbi domova za djecu, povratnici s odsluženja zatvorske kazne), te samozapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba. Osim potpora za zapošljavanje, mjere su usmjerene i na motiviranje, financiranje obrazovanja i stručnog osposobljavanja nezaposlenih osoba s ciljem povećanja zapošljivosti, a to su: sufinanciranje obrazovanja za poznatog poslodavca, sufinanciranje obrazovanja za nepoznatog poslodavca, javni radovi te stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa.

Odlukom Vlade Republike Hrvatske primjena Nacionalnog plana za poticanje zapošljavanja za 2011. i 2012. godinu produžena je do 31. prosinca 2013. godine. U tom je razdoblju nastavljena provedba aktivne politike zapošljavanja usklađena s europskim strategijama u području poticanja zapošljavanja, a usmjerena ka: dodjeli potpora za zapošljavanje i samozapošljavanje nezaposlenih, usavršavanju uz zapošljavanje novozaposlenih osoba te u svrhu očuvanja radnih mjesta; financiranju obrazovanja nezaposlenih osoba za potrebe tržišta rada i stručnog osposobljavanja za rad bez zasnivanja radnog odnosa te su/financiranju zapošljavanja u programima javnih radova i očuvanja radnih mjesta.

U promatranom periodu iz SMŽ 6 390 nezaposlenih osoba novouključeno je u programe aktivne politike. Najviše je nezaposlenih osoba uključeno u javne radove – 3 091 (uglavnom osobe niže razine obrazovanja) te u obrazovanje nezaposlenih – 1 446 (razne edukacije za deficitarna zanimanja). Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa – 1 007 koristili su uglavnom osobe više razine obrazovanja.

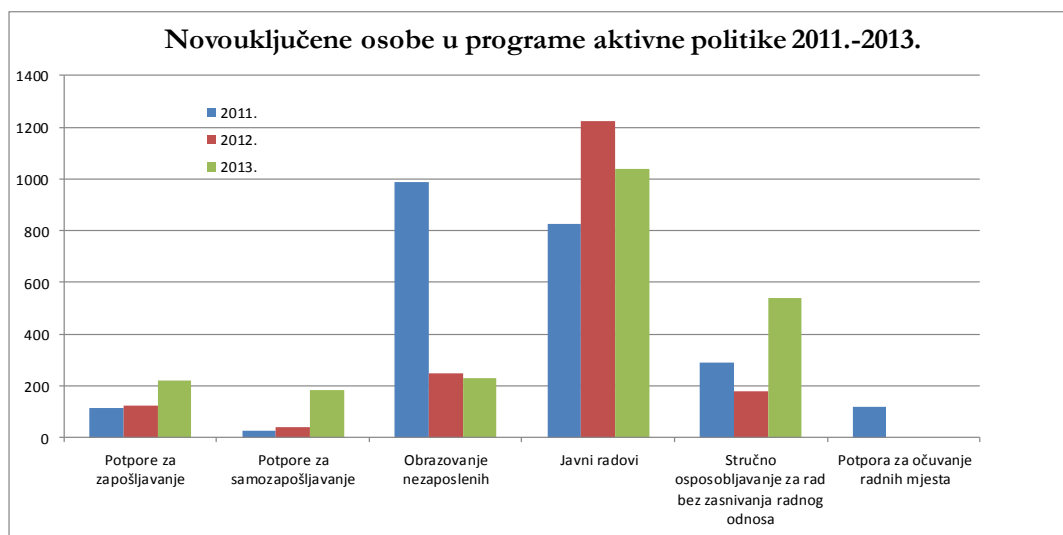
Tablica 10: Novouključene osobe u programe aktivne politike u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. – 2013.

Novouključene osobe u programe aktivne politike 2011.-2013.	
Program/mjera	2011.-2013.
Potpore za zapošljavanje	456
Potpore za samozapošljavanje	251
Obrazovanje nezaposlenih	1 466
Javni radovi	3 091
Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa	1 007
Potpore za očuvanje radnih mjesta	119
Ukupno	6 390

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

U RH tijekom 2011. novouključeno je u mjere aktivne politike ukupno 36 468 osoba, a udio SMŽ je bio 6,5 %. U 2012. godini 6,3 % u odnosu na 28 807 te u 2013. godini 5,2 % u odnosu na 42 827 novouključene osobe u RH.

Grafikon 14: Novouključene osobe u programe aktivne politike u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. - 2013.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Sukladno Nacionalnom programu za Rome i Akcijskom planu desetljeća za uključivanje Roma 2005 - 2015, u SMŽ su se provodile i mjere pripreme za zapošljavanje te sufinanciranje zapošljavanja nezaposlenih osoba romske nacionalnosti. Mjerama i periodu od 2011. do 2013. obuhvaćena je 51 osoba romske nacionalne manjine iz evidencije nezaposlenih osoba. Od ukupnog broja uključenih osoba u programe namijenjene pripadnicima romske nacionalne manjine, njih 47 bili su zaposleni kroz mjeru javnih radova, a 4 su osobe uključene u potpore za zapošljavanje.

3.2.2. Nezaposlenost osoba s invaliditetom

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje krajem 2013. evidentirano je 370 osoba s invaliditetom, u prosincu 2012. godine 371 osoba, a krajem 2011. godine 345 osoba. Udio nezaposlenih osoba s invaliditetom u ukupnoj nezaposlenosti kreće se oko 2 %, u Republici Hrvatskoj evidentirano je također 2 % od ukupnog broja nezaposlenih osoba s invaliditetom. Većina nezaposlenih osoba s invaliditetom u SMŽ su muškarci (61 %), osobe sa završenom trogodišnjom srednjom školom (70 %), osobe bez radnog iskustva ili imaju radni staž do jedne godine (30 %), odnosno trajanje nezaposlenosti je duže od jedne godine (70 %).

Tijekom 2013. godine s evidencije je zaposleno 98 osoba s invaliditetom, 2012. godine 66, a 2011. godine 76 osoba s invaliditetom.

Udio u ukupnom zapošljavanju je 0,8 %. Istovremeno u Republici Hrvatskoj zaposleno je 2013. godine 1 876 osoba s invaliditetom, 2012. godine 1 481, u 2011. godini 1 530 osoba s invaliditetom (0,8 % od ukupnog broja zaposlenih osoba).

U 2013. godini u SMŽ novoprijavljena je 131 osoba s invaliditetom, 2012. godine 151 osoba, a 2011. godine 125 osoba. Novoprijavljene osobe s invaliditetom najviše dolaze iz radnog odnosa i neaktivnosti. Najveći broj osoba s invaliditetom registriran je u Sisku (gotovo jedna trećina), Petrinji i Kutini itd.

Tablica 11: Prosječan broj nezaposlenih osoba s invaliditetom prema gradovima/općinama u Sisačko-moslavačkoj županiji

Prosječan broj nezaposlenih osoba s invaliditetom prema gradovima/općinama			
Grad/općina	2011.	2012.	2013.
DONJI KUKURUZARI	3	2	2
DVOR	10	9	11
GLINA	11	10	10
HRVATSKA DUBICA	2	2	2
HRVATSKA KOSTAJNICA	1	1	2
JASENOVAC	4	5	5
KUTINA	34	40	43
LEKENIK	15	14	13
LIPOVLJANI	9	9	10
MARTINSKA VES	8	9	9
NOVSKA	40	40	38
PETRINJA	49	57	56
POPOVAČA	13	17	21
SISAK	106	107	109
SUNJA	14	11	10
TOPUSKO	5	5	6
VELIKA LUDINA	5	5	6
GVOZD	3	4	4
MAJUR	0	1	0
Ukupno	330	345	356

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje

3.3. Civilni sektor

Na području SMŽ-e postoji 1 852 registrirane organizacije civilnoga društva (OCD)¹². Iako je najveći broj registriranih udruga iz područja gospodarstva, sporta, tehničke aktivnosti i kulture, djelokrug rada ostalih udruga pokriva je većinu društvenih područja. Kako su OCD zapravo građani koji aktivno djeluju u određenoj sferi društva ne iznenađuje činjenica da najviše OCD-a djeluje u gradovima – njih preko 79 % od ukupnog broja OCD-a.

Postoji nekoliko udruga koje bi trebale poslužiti kao primjer uspješnog rada i sudjelovanja u lokalnom i regionalnom razvoju jer svojim nastojanjima doprinose i promociji samozapošljavanja i promociji cjeloživotnog učenja. One bi u budućnosti trebale biti viđene kao centri za prijenos dobre prakse za razvoj civilnog sektora u čitavoj SMŽ.

OCD također predstavljaju znatne prilike za zapošljavanje u civilnom sektoru te su kao poslodavci u 2013. godini zabilježili ukupno 20 946 djelatnika (<http://www.mfin.hr/hr/neprofitno-racunovodstvo>). Civilno društvo u RH zapošljava većim dijelom sredstvima projekata koje prijavljuju na mnogobrojne natječaje EU i drugih donatora i sredstvima institucionalne potpore od strane Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva i Ministarstva socijalne politike i mladih. Budući da se kontinuirano radi na razvoju kompetencija OCD-a za prikupljanje sredstava i razvoj zajednica te da se povećava i broj natječaja kao i ukupnih dostupnih fondova, civilni sektor u Hrvatskoj postaje atraktivan za razvoj profesionalnih karijera mladog stručnog kadra.

Uz zapošljavanje u Civilnom sektoru organizacije civilnoga društva doprinose broju zaposlenih kroz brojne usluge za pomoć u zapošljavanju i samozapošljavanju socijalno ugroženih i marginaliziranih skupina, posebno dugotrajno nezaposlenih osoba.

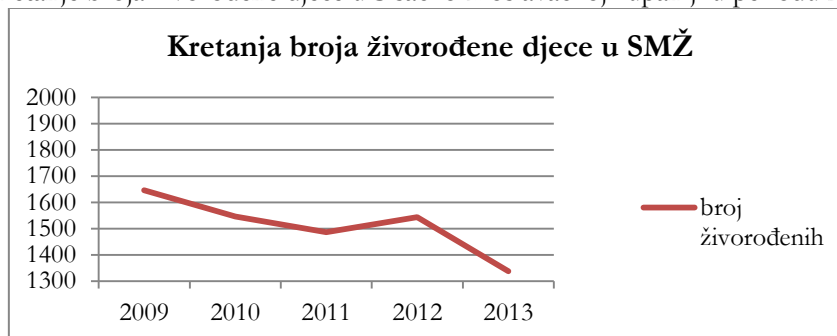
4. Obrazovanje

4.1. Predškolski odgoj

Na području SMŽ postoji 16 ustanova predškolskog odgoja kojih su osnivači gradovi i općine, a u koje je upisano 2 797 djece (2013./14.) u 134 odgojne skupine. Najviše djece je upisano na području grada Siska što ne iznenađuje obzirom na činjenicu da je isti županijsko središte s najvećom naseljenošću.

Iako je potreba za mjestima u vrtićima trenutno veća od kapaciteta, što bi se možda moglo riješiti otvaranjem prihvatnih dječjih vrtića ili osposobljavanjem dadilja te poticanjem otvaranja obrta za čuvanje djece, prema podacima Državnog zavoda za statistiku u SMŽ je u posljednjih 5 godina zabilježen pad broja novorođene djece. S obzirom da se ovaj negativan demografski tren očekuje i u sljedećim godinama bitno je za primijetiti kako će u budućnosti doći i do smanjenja potreba za mjestima u ustanovama za predškolski odgoj.

Grafikon 15: Kretanje broja živorođene djece u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2009. – 2013.

Izvor: Državni zavod za statistiku

¹² Dva osnovna organizacijska oblika civilnog društva su zaklade i udruge.

4.2. Osnovnoškolsko obrazovanje

U Sisačko-moslavačkoj županiji postoji 95 osnovnoškolskih obrazovnih ustanova čiji su osnivači Grad Sisak, Grad Kutina i Sisačko-moslavačka županija. U tih 95 objekata postoji 35 objekata matičnih škola dok ostatak predstavljaju područne škole. U Sisačko-moslavačkoj županiji postoje i tri osnovne glazbene škole – Glazbena škola Frana Lhotke Sisak, Glazbena škola u Novskoj i osnovna glazbena škola Borisa Papandopula Kutina. U školskoj godini 2013./2014. ukupno je upisano 12 673 učenika.

Gledajući kretanja broja upisanih polaznika u osnovne škole vidljivo je kako se broj upisanih smanjuje iz godine u godinu. Tablice dolje prikazuju broj upisanih učenika u zadnje tri školske godine u osnovnim školama grada Siska odnosno broj upisanih učenika u predzadnje tri školske godine u osnovnim školama grada Kutine.

Tablica 12: Broj učenika upisanih u prvi razred u osnovne škole grada Siska po godinama

OSNOVNE ŠKOLE GRADA SISKA	Broj učenika upisanih po godinama		
	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.
Osnovna škola "Braća Bobetko"	562	549	516
Osnovna škola Braća Ribar	669	651	634
Osnovna škola Budaševo - Topolovac - Gušće	426	408	392
Osnovna škola 22. lipnja	537	539	519
Osnovna škola Galdovo	347	339	343
Osnovna škola Ivana Kukuljevića	350	320	322
Osnovna škola Komarevo	187	188	177
Osnovna škola Sela	238	232	216
Osnovna škola Viktorovac	475	458	445
UKUPNO	3 791	3 684	3 564

Izvor: Grad Sisak

Tablica 13: Broj učenika upisanih u prvi razred u osnovne škole grada Kutine po godinama

OSNOVNE ŠKOLE GRADA KUTINE	Broj učenika upisanih po šk. godinama		
	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.
Osnovna škola Banova Jaruga	180	172	174
Osnovna škola Mate Lovraka	519	505	503
Osnovna škola Vladimira Vidrića	420	425	412
Osnovna škola Stjepana Kefelje	486	520	514
Osnovna škola Zvonimira Franka	470	480	467
UKUPNO:	2 075	2 102	2 070

Izvor: Grad Kutina

Ista kretanja vidljiva su i osnovnim školama koje je osnovala SMŽ, gdje je u školsku godinu 2013./2014. upisano 7 147 učenika što je za 383 učenika manje nego u prethodnoj školskoj godini, odnosno za 782 učenika manje nego u školskoj godini 2011./2012.

Tablica 14: Broj učenika upisanih u prvi razred u osnovne škole Sisačko-moslavačke županije po godinama

OSNOVNE ŠKOLE SMŽ	Broj učenika upisanih po šk. godinama		
	2011./2012.	2012./2013.	2013./2014.
Osnovna škola Mladost Lekenik	456	441	423
Osnovna škola Braća Radić, Martinska Ves	148	141	144
Osnovna škola Sunja	350	318	317
I. osnovna škola Petrinja	741	694	675
Osnovna škola Dragutina Tadijanovića, Petrinja	698	704	667
Osnovna škola Mate Lovraka, Petrinja	575	543	443
Osnovna škola Ivan Goran Kovačić, Petrinja	149	133	122
Osnovna škola Jabukovac	89	87	80
Osnovna škola Glina	636	604	585
Osnovna škola Davorina Trstenjaka, Hrvatska Kostajnica	305	294	271
Osnovna škola Vladimir Nazor, Topusko	231	220	218
Osnovna škola Gvozd	140	136	136
Osnovna škola Dvor	228	210	197
Osnovna škola Ivo Kozarčanin, Hrvatska Dubica	182	162	142
Osnovna škola Novska	911	895	867
Osnovna škola Rajić	190	188	178
Osnovna škola Jasenovac	176	155	142
Osnovna škola Josipa Kozarca, Lipovljani	447	401	391
Osnovna škola Popovača	888	834	805
Osnovna škola Ludina	259	255	235
Osnovna škola Katarina Zrinska, Mečenčani	130	115	109
Ukupno	7 929	7 530	7 147

Izvor: Sisačko-moslavačka županija

U sustavu osnovnoškolskog obrazovanja zaposleno je 1 747 osoba od čega su 1 252 nastavnika. Uzevši u obzir pad broja novorođene djece, realno je za predvidjeti kako će se u sljedećim godinama smanjiti i broj osnovnoškolskih učenika u SMŽ. Pri tome će najviše biti pogođene manje sredine i područne škole u kojima broj polaznika ni sada nije velik. Padom broja polaznika osnovnih škola neupitno će uzrokovati i smanjenje broja zaposlenih u sustavu osnovnoškolskog obrazovanja, ne samo nastavnika nego i svih popratnih djelatnosti poput administrativnih djelatnika i popratnog osoblja.

4.3. Srednjoškolsko obrazovanje

Srednjoškolsko obrazovanje se u Sisačko-moslavačkoj županiji provodi u 13 srednjih škola čiji je osnivač Županija. Najveća koncentracija srednjih škola je u gradu Sisku (Gimnazija Sisak, Industrijsko – obrtnička škola Sisak, Srednja škola Viktorovac, Sisak, Strukovna škola Sisak, Tehnička škola Sisak, Ekonomska škola Sisak), zatim u Kutini (Srednja škola Tina Ujevića, Kutina, Tehnička škola Kutina) dok ostala veća središta imaju po jednu srednjoškolsku ustanovu (Srednja škola Petrinja, Srednja škola Glina, Srednja škola Topusko, Srednja škola Ivana Trnskoga, Hrvatska Kostajnica, i Srednja škola Novska). Na području Sisačko-moslavačke županije postoje i dvije glazbene škole - Glazbena škola Novska i Glazbena škola Frana Lhotke, Sisak koje također provode srednjoškolski program obrazovanja.

Podaci govore kako je u srednjoškolske ustanove u SMŽ u prve razrede u školskoj godini 2013./2014. upisano 2,8 % manje učenika nego u prethodnoj školskoj godini. Govoreći o srednjoškolskom obrazovanju, u okviru provedbe Programa gospodarskog oporavka, Vlada Republike Hrvatske donijela je Uredbu o praćenju, analizi i predviđanju potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izradi i uzimanju u obzir preporuka za obrazovnu upisnu politiku. Na temelju ove Uredbe, Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za zapošljavanje donijelo je Plan i metodologiju praćenja, analize i predviđanja potreba tržišta rada za pojedinim zvanjima, te izrade preporuka za obrazovnu upisnu politiku. U skladu s navedenim Planom i metodologijom, područni uredi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, uz koordinaciju od strane Središnjeg ureda, proveli su analizu i prognozu potreba tržišta za pojedinim zvanjima, te izradili preporuke za obrazovnu upisnu politiku.

Usvajanje ovih preporuka Hrvatskog zavoda za zapošljavanje pridonijelo bi usklađivanju obrazovanja s potrebama tržišta rada odnosno ublažilo neusklađenost između ponude rada i potražnje za radom, što je jedan od glavnih dugoročnih problema hrvatskog tržišta rada. Ove preporuke koje ciljaju na promjenu obrazovne upisne politike i politike stipendiranja navode sljedeće obrazovne programe za smanjenje upisnih kvota 2013. godine na području Sisačko-moslavačke županije:¹³

Trogodišnji srednjoškolski programi

- ▶ specifično za područje PU Sisak
  - Fotograf/fotografkinja
  - Krojač/krojačica
- ▶ specifično za područje PU Kutina
  - Frizer/frizerka

Četverogodišnji srednjoškolski programi

- ▶ zajedničko za cijelu SMŽ
  - Komercijalist/komercijalistica
  - Ekonomist/ekonomistica
- ▶ specifično za područje PU Sisak
  - Tehničar/tehničarka cestovnog prometa

Prema analizi Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Kutina i Područnog ureda Sisak, „iako se svake godine preporučuje smanjivanje upisnih kvota za ekonomiste niti jedna škola na području SMŽ to nije napravila. Isto tako, kod frizera se unazad dvije godine povećao broj upisanih učenika dok je kod tehničara za cestovni promet i fotografa uočeno smanjivanje upisnih kvota. Za komercijalistu na području SMŽ nema obrazovnog programa u redovnom obrazovnom sustavu pa se preporuke za smanjivanje uglavnom odnose na Pučka otvorena učilišta. Uočeno je da oko 40 % prijavljenih osoba na evidenciju Zavoda za zapošljavanje završava redovno četverogodišnje školovanje, a oko 60 % završava trogodišnje (npr. prodavač, krojač, frizer) plus jedna godina prekvalifikacije za komercijalistu“¹⁴.

Uz preporuke za smanjivanje kvota upisa Hrvatski zavod za zapošljavanje daje i preporuke o povećanju kvota za određena zanimanja. Obrazovni programi koji se konstantno navode u preporukama za povećanje upisnih kvota 2013. godine na području Sisačko-moslavačke županije su:

Trogodišnji srednjoškolski programi

- ▶ zajedničko za cijelu SMŽ

---

¹³ Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Kutina i Područni ured Sisak; Preporuke za obrazovnu upisnu politiku i politiku stipendiranja, svibanj 2014.

¹⁴ Ibidem 9

- Limar/limarica
- Zidar/zidarica
- ▶ specifično za područje PU Sisak
  - Krovopokrivač/krovopokrivačica
  - Mesar/mesarica
  - Tesar/tesarica
  - Slastičar/slastičarka
  - Autolimar/autolimarica
  - Dimnjačar/dimnjačarka *¹⁵
  - Zavarivač/zavarivačica *
  - Mlinar/mlinarica *
- ▶ specifično za područje PU Kutina
  - Stolar/stolarica
  - Pekar/pekarica *
- ▶ Četverogodišnji srednjoškolski programi
  - *specifično za područje PU Kutina*
  - Farmaceutski tehničar/farmaceutska tehničarka*

Prema već spomenutoj analizi u zadnje tri godine uočeno je povećanje upisnih kvota za limara i tesara međutim nije bilo dovoljno prijavljenih učenika. Kod krovopokrivača kvote su ostale iste, ali u zadnje dvije godine nije bilo upisanih učenika. Za zanimanje stolara i autolimara povećane su upisne kvote i evidentiran je upis učenika na području Siska. U zadnje tri godine utvrđeno je da ima upisanih učenika u program slastičara čak i iznad upisnih kvota. Za zidara se povećao broj upisanih učenika.

Obrazovni program dimnjačara uveden je u školskoj godini 2012/2013., ali nije upisan niti jedan učenik tako da u školskoj godini 2013/2014. tog programa više nije bilo. U program mesara upisano je skoro dvostruko više učenika nego što je upisna kvota i trenutno ima učenika koji pohađaju taj obrazovni program. Za mlinara, zavarivača i pekara još uvijek nema obrazovnih programa na području SMŽ.

Kod farmaceutskog tehničara unazad tri godine upisne kvote su ostale iste i potpuno su popunjene.

4.4. Visokoškolsko obrazovanje

Povijesno gledajući, razvoj visokoškolskih obrazovnih ustanova u Sisačko-moslavačkoj županiji bio je obilježen blizinom Zagreba i razvojem Siska kao industrijskog središta. Dostupnost zagrebačkih visokoškolskih obrazovnih ustanova je s jedne strane anulirala potrebu za razvojem istih u Sisačko-moslavačkoj županiji dok je razvoj industrije poput Željezare i INA rafinerije nafte u Sisku nametnuo potrebu bržeg osposobljavanja visokostručnih i specijaliziranih kadrova u tehničkom području, uključujući i metalurgiju.

Navedene okolnosti dovele su do toga da u županiji postoji samo nekoliko visokoškolskih ustanova. Tako u Sisku djeluju Metalurški fakultet i Fakultet organizacije i informatike Varaždin – Centar Sisak, u Petrinji djeluje Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu - Odsjek u Petrinji, dok u Kutini djeluje Visoka poslovna škola Libertas.

Kao i kod srednjoškolskog obrazovanja, Hrvatski zavod za zapošljavanje daje i preporuke o povećanju i smanjenju upisnih kvota za određene sveučilišne i stručne studije:

Povećanje upisnih kvota:

Sveučilišni studij

---

¹⁵ Programi koji se ne provode na području SMŽ označeni su zvjezdicom

- ▶ zajedničko za cijelu SMŽ
- Farmacija*
- Logopedija*
- Strojarsstvo*
- Anglistika*
- Germanistika*
- Medicina*
- Građevinarstvo*
- Kemijsko inženjerstvo*

- ▶ specifično za područje PU Sisak
- Socijalna pedagogija*
- Elektrotehnika i informacijska tehnologija i računarstvo*
- Medicinska biokemija*
- Kroatistika*
- Pedagogija*
- Psihologija*
- Socijalni rad*
- Matematika i fizika, smjer nastavnički*
- Matematika, smjer nastavnički*
- Fizika i kemija, smjer nastavnički*
- Geografija i povijest, smjer nastavnički*
- Biologija i kemija, smjer nastavnički*
- Fizika i kemija, smjer nastavnički*
- Prehrambena tehnologija*
- Glazbena pedagogija*

- ▶ specifično za područje PU Kutina
- Elektrotehnika*
- Matematika*
- Fizika*
- Drvena tehnologija*
- Znanost o okolišu*

Što se tiče stručnih i sveučilišnih studija, na području SMŽ nema programa koji se navode u preporukama nego se studira pretežno u Zagrebu, Osijeku i Rijeci.

Smanjenje upisnih kvota:

Stručni studij

- ▶ specifično za područje PU Sisak
- Primjena informacijske tehnologije u poslovanju

4.5. Cjeloživotno učenje

Europska komisija radno je definirala cjeloživotno učenje (*lifelong learning*) kao "svrhovito i trajno učenje s ciljem poboljšanja znanja, vještina i sposobnosti."¹⁶ Cjeloživotno učenje uključuje sve oblike učenja (formalno, neformalno i informalno) u svim životnim razdobljima s ciljem unapređenja znanja, vještina i kompetencija.

U Sisačko-moslavačkoj županiji djeluje nekoliko pučkih otvorenih učilišta, poput POU Novska, POU Mencl, POU Kutina, POU Hrvatski dom Petrinja, i drugih institucija koje izvode obrazovne programe.

---

¹⁶ „Making a European Area of Lifelong Learning a Reality", studeni 2001, str.10

U pučkim otvorenim učilištima provode se brojne aktivnosti, od kulturnih djelatnosti poput kazališnih predstava i kino projekcija do obrazovanja odraslih. Tako se na primjer Pučko otvoreno učilište Hrvatski dom Petrinja bavi organizacijom i provođenjem programa vezanih uz kulturu, umjetnost, edukaciju i obrazovanje odraslih.

Govoreći o cjeloživotnom učenju POU Novska u okviru obrazovanja odraslih provodi programe obrazovanja za trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje ili prekvalifikacije za zanimanja prodavač, kuhar i konobar, te provođenje IV. razreda srednjoškolskog obrazovanja za zanimanje komercijalist. Uz srednjoškolske programe nude i brojna osposobljavanja (monter suhe gradnje, polagač keramičkih pločica, parketar, operater na računalu, knjigovođa, voditelj poljoprivrednog i agroturističkog gospodarstva i tečajeve stranih jezika. Unazad 3 godine kroz obrazovanje odraslih u POU Novska prođe oko 150 polaznika za različite programe. Gledajući zadnje tri godine najviše polaznika završava IV. razred srednjoškolskog obrazovanja za komercijalistu. Ulaskom u Europsku uniju povećao se i broj polaznika stranih jezika, posebno njemačkog te programa obrazovanja ili prekvalifikacije za kuhara i konobara.

Jedna od institucija koje provode obrazovne programe je i Srednja strukovna škola Kotva Sisak, koja je pravni sljednik Pučkog otvorenog učilišta Kotva Petrinja. Srednja strukovna škola Kotva Sisak izvodi programe redovnog obrazovanja za stjecanje strukovnih kvalifikacija kroz zanimanja tehničar cestovnog prometa i vozač motornog vozila u obrazovnom sektoru promet i logistika, te za te programe postoji program prekvalifikacije i doškoloavanja.

U programima prekvalifikacije također izvode i programe prekvalifikacije za trogodišnja zanimanja (prodavač, kuhar, konobar, slastičar, cvjećar, vrtlar, mesar, pekar, frizer, zidar, soboslikar – ličilac, poljoprivredni gospodarstvenik, instalater grijanja i klimatizacije, vodoinstalater, elektroinstalater) te četverogodišnja zanimanja prekvalifikacija i doškoloavanje (građevinski tehničar, arhitektonski tehničar, komercijalist, upravni referent, poslovni tajnik, ekonomist, strojarski tehničar).

U SMŽ djeluje i Centar za šljivu i kesten, a jedna od osnovnih zadaća Centra je edukacija, odnosno obrazovanje odraslih za certificirana zanimanja u poljoprivredi. Centar provodi programe osposobljavanja koji su verificirani od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta te se nakon završnih polaganja upisuju u radne knjižice. Programi osposobljavanja koje provode su: Ekološki poljoprivredni gospodarstvenik; Voćar; Vinogradar i podrumar; Proizvođač povrća; Pčelar; Mljekar/sirar; Proizvođač suhomesnatih proizvoda; Proizvođač rakija i likera. Ove programe osposobljavanja je do sada u Centru za šljivu i kesten završilo oko 400 odraslih polaznika.

Centar također organizira i radionice: cijepljenje voćaka i vinove loze; orezivanje voćaka i vinove loze, zaštitna sredstva u voćnjaku, izrada staništa za korisne insekte te ekološka gnojiva i sredstva za zaštitu bilja.

POU Kutina djeluje kao samostalna ustanova od 1962. godine. Samo u posljednje 3 godine razne programe osposobljavanja prošlo je 126 polaznika, a verificirane programe učenja engleskog i njemačkog jezika 138 polaznika.

Pučko otvoreno učilište Kutina kao promotor cjeloživotnog učenja kroz obrazovanje i kulturu nudi programe obrazovanja odraslih u vidu programa osposobljavanja i učenja stranih jezika, organizira razna kulturna događanja kao što su kazališne predstave, koncerti, smotre i priredbe te kino predstave. U Učilištu se može proći dvadesetak različitih programa osposobljavanja, s time da su neki od najčešće provedenih: program za njegovatelje/ice, knjigovođe-računovođe, pomoćne kuhare/ice, dadilje, hotelske sobarice te zavarivače. Učilište svake godine sudjeluje u obilježavanju nacionalne kampanje Tjedna cjeloživotnog učenja na kojem predstavlja svoje obrazovne programe, kao i partnere s kojima kvalitetno surađuje.

Na području SMŽ djeluje i Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota (Udruga IKS) u Petrinji koja provodi različite aktivnosti u procesima cjeloživotnog učenja (lifelong learning). Udruga IKS uspostavila je 2011. godine Klub tražitelja posla u kojemu se provode različite edukativne radionice za nezaposlene osobe s područja SMŽ.

Udruga IKS je također u okviru prekograničnog EU projekta pokrenula rad Građanskog centra u Petrinji u kojemu provodi različite programe osposobljavanja nezaposlenih osoba i druge programe neformalnog obrazovanja te omogućava besplatne aktivnosti cjeloživotnog učenja za sve zainteresirane građane: tečajevi stranih jezika, računalna obuka za nezaposlene, organizira treninge pisanja EU projekata, provodi radionice o socijalnom poduzetništvu, radionice za mlade, programe javnih radova kod zapošljavanja, projekte Europske volonterske službe specifično namijenjene stjecanju kompetencija s ciljem bolje konkurentnosti na tržištu rada, novinarske i multimedijske radionice, trening za menadžment volontera za udruge i ustanove i druge vrijedne aktivnosti.

Kulinarski Institut, Kul IN provodi edukativne programe za kvalificiranje u područjima: Profesionalni kuhar talijanske kuhinje, Profesionalni slastičar talijanskih slastica, Profesionalni kuhar za catering i buffet, Profesionalni slastičar, Usavršavanje iz područja catering i buffet. Institut je također jedinstvena obrazovna institucija koja nudi mogućnost međunarodnog obrazovanja. Do sada je kroz programe, od osnivanja od 2011. godine educirano 300 polaznika te im je na taj način omogućena nova dimenzija pristupa tržištu rada.

Na području Sisačko-moslavačke županije djeluje i 15 institucija za ostalo obrazovanje i poučavanje¹⁷. Od ovih 15 institucija, 6 institucija bavi se djelatnošću ostalog obrazovanja i poučavanja, 7 s djelatnosti vozačkih škola te po jedna s djelatnostima obrazovanja i poučavanja u području sporta i rekreacije i obrazovanja i poučavanja u području kulture.

5. Socijalna skrb

U Sisačko-moslavačkoj županiji stopa nezaposlenosti je u zadnje tri godine veća od stope nezaposlenosti u Hrvatskoj. Nezaposlenost je jedan od glavnih uzorka siromaštva koje je prisutno i u SMŽ što je vidljivo i iz broja primatelja socijalne pomoći koji je u SMŽ značajno veći nego na hrvatskoj razini (5,10 % u odnosu na udio u Hrvatskoj od 2,67 %).

Stopa rizika od siromaštva¹⁸ prema dobi i spolu najviša je kod osoba u dobi 65 i više. U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu najveća te stopa rizika od siromaštva kod žena iznosi 30,4 %, a kod muškaraca 21,1 %. Najniža stopa rizika od siromaštva bilježi se za osobe u dobi od 25 do 54 godine i iznosi 17,1 %. Kod muškaraca te dobi iznosi 17,6 %, a kod žena 16,6 %¹⁹.

Kako stanovništvo Sisačko-moslavačke županije spada među populacijski najstarije potrebno je reorganizirati sustav skrbi o starijim osobama koji treba omogućiti zadovoljavanje određenih potreba svim starijim osobama pod jednakim uvjetima te im učiniti dostupnim različite usluge. Pri planiranju skrbi o starijim osobama potrebno je uzeti u obzir i demografsku neujednačenost pojedinih područja.

Razvoj socijalnih usluga u Sisačko-moslavačkoj županiji temelji se na Akcijskom planu razvoja socijalnih usluga na području Sisačko-moslavačke županije²⁰. Isti je temeljen na procjeni ključnih područja u kojima bi Sisačko-moslavačka županija trebala razvijati svoje socijalne usluge.

Sukladno ovom Akcijskom planu socijalna politika provodit će se kroz četiri osnovna područja:

- ▶ Suzbijanje siromaštva i socijalne isključivosti
- ▶ Skrb o starijim osobama
- ▶ Zaštita obitelji, djece i mladeži
- ▶ Socijalno uključivanje osoba s invaliditetom

¹⁷Ova skupina uključuje dalje opće ili strukovno obrazovanje i usavršavanje za sva zanimanja, kao hobi ili u svrhu osobnog razvitka. Isključuje predškolsko obrazovanje, osnovno obrazovanje, srednje obrazovanje i visoko obrazovanje; (NKD 2007. s objašnjenima, www.dzs.hr/Hrv/important/Nomen/nkd2007/nkd2007objasnjenja.pdf)

¹⁸ Stopa rizika od siromaštva jest postotak osoba koje imaju raspoloživi ekvivalentni dohodak ispod praga rizika od siromaštva; DZS;

¹⁹ http://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2012/14-01-03_01_2012.htm

²⁰ Akcijski plan razvoja socijalnih usluga na području Sisačko-moslavačke županije za 2014. godinu; SMŽ, siječanj 2014.

SWOT ANALIZA

SWOT analiza predstavlja jedan od instrumenata koji se primjenjuju prilikom izrade strategija, dajući pregled snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnja koje proizlaze iz gospodarske i društvene situacije u Sisačko-moslavačkoj županiji.

U kontekstu vremena, snage i slabosti predstavljaju sadašnjost temeljenu na prošlosti, dok mogućnosti i prijetnje predstavljaju budućnost temeljenu na prošlosti i sadašnjosti.

Pri izradi SWOT analize, naglasak je bio stavljen na područja koja su usko vezana uz područje ljudskih resursa i smanjenje razlika u životnom standardu i blagostanju kako bi se promicala gospodarska i socijalna kohezija, odnosno na sljedeća područja:

- ▶ Tržište rada
- ▶ Obrazovanje
- ▶ Civilno društvo
- ▶ Socijalnu uključenost

TRŽIŠTE RADA			
SNAGE	SLABOSTI	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Velik broj raspoložive radne snage u tradicionalnim sektorima (kemijska, mesno-prerađivačka.; metalo-prerađivačka) – visokoobrazovana radna snaga ▶ Aktivno Lokalno partnerstvo za zapošljavanje ▶ Dosadašnje iskustvo u provedbi mjera aktivne politike zapošljavanja ▶ Postojeći kapaciteti u pojedinim centrima (industrijskim – Vivera i sl.) ▶ Dostupni primjeri dobre prakse (dobro provedeni projekti), uz postojeće ljudske kapacitete i „know-how“ ▶ Velike količine raspoloživog zemljišta za eko-poljoprivredu (prirodni resursi – ljekovite termalne vode; šume; drvena građa; plin i slično.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Visoka stopa nezaposlenosti ▶ Niski indeks razvijenosti županije ▶ Niska razina motiviranost za rad kod neaktivnog stanovništva (neplaćeni rad; nedostatna sredstva ostvarena kroz rad/plaće) ▶ Visok udio nezaposlenosti mladih ▶ Visoki udio dugotrajno nezaposlenih osoba ▶ Niska razina zapošljavanja marginaliziranih skupina ▶ Neravnomjerna razvijenost u pojedinim dijelovima županije (populacijski i industrijski) ▶ Niska mobilnost lokalnog stanovništva ▶ Neiskorištenost poduzetničkih zona ▶ Rad na crno ▶ Needuciranost poslodavaca o mogućnosti zapošljavanja različitih marginaliziranih skupina 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Korištenje potencijala novootvorenog poslovnog inkubatora ▶ Razvoj kontinentalnog turizma ▶ Diversifikacija ruralnih aktivnosti ▶ Mogućnost ekološke poljoprivrede ▶ Postojanje ciljanih strategija ▶ Bolje korištenje drugih oblika zapošljavanja (npr. fleksibilno radno vrijeme) ▶ Zapošljavanje u civilnom sektoru kao ravnopravnom poslodavcu iz ostalih sektora ▶ Jačanje poduzetništva i poticanje sudjelovanja na tržištu rada ▶ Jačanje Lokalnog partnerstva za zapošljavanje 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Koncentracija gospodarske aktivnosti u gradskim središtima ▶ Depopulacija ruralnih područja ▶ Starenje populacije ▶ Nepovezanost tržišta rada s obrazovnim programom ▶ Povećana emigracija uzrokovana ulaskom u EU (otvaranje novih tržišta rada) ▶ Nepostojanje dugoročnog strateškog planiranja ▶ Potreba tržišta rada (nema projekcija o budućim potrebama) i neusklađenost strateških dokumenata ▶ Nepoštivanje zakona (zapošljavanje osoba s invaliditetom) ▶ Nedovoljan broj stručnjaka za razvoj poduzetništva (za sve sektore)

OBRAZOVANJE

SNAGE	SLABOSTI	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Povoljna geografska lokacija – centralni položaj koji gravitira glavnom gradu – relativna blizina i dostupnost obrazovnih institucija ▶ Započet proces transformacije obrazovnih programa (izvan nastavni programi npr. robotika) ▶ Postojanje preporuka za obrazovne programe ▶ Lokalne inicijative za uvođenjem novih obrazovnih programa (npr. hidroponički uzgoj) ▶ Razvijeni programi prekvalifikacije i obrazovanja odraslih 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Tromost sustava obrazovanja kod usklađivanja s potrebama tržišta rada ▶ Nedostatak praktični rada kod obrazovanja – nedovoljno osposobljena radna snaga ▶ Loša obrazovna struktura nezaposlenih ▶ Fakulteti nisu uvijek rješenje za zapošljavanje zbog manja potražnje na tržištu rada ▶ Nedovoljna informiranost o mogućnostima obrazovanja (formalno i neformalno) 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Neformalno obrazovanje – volonterstvo kao način osposobljavanja ▶ Cjeloživotno učenje u okviru OCD-a ▶ Mogućnosti kreiranja ciljanih obrazovnih programa za određene kompetencije 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nepovezanost tržišta rada s obrazovnim programom (poduzetničke vještine se ne podučavaju) ▶ Neusklađenost obrazovnih programa i tržišta rada ▶ Nedostatna razina kompjuterske pismenosti osoba iznad 40 godina starosti

CIVILNO DRUŠTVO

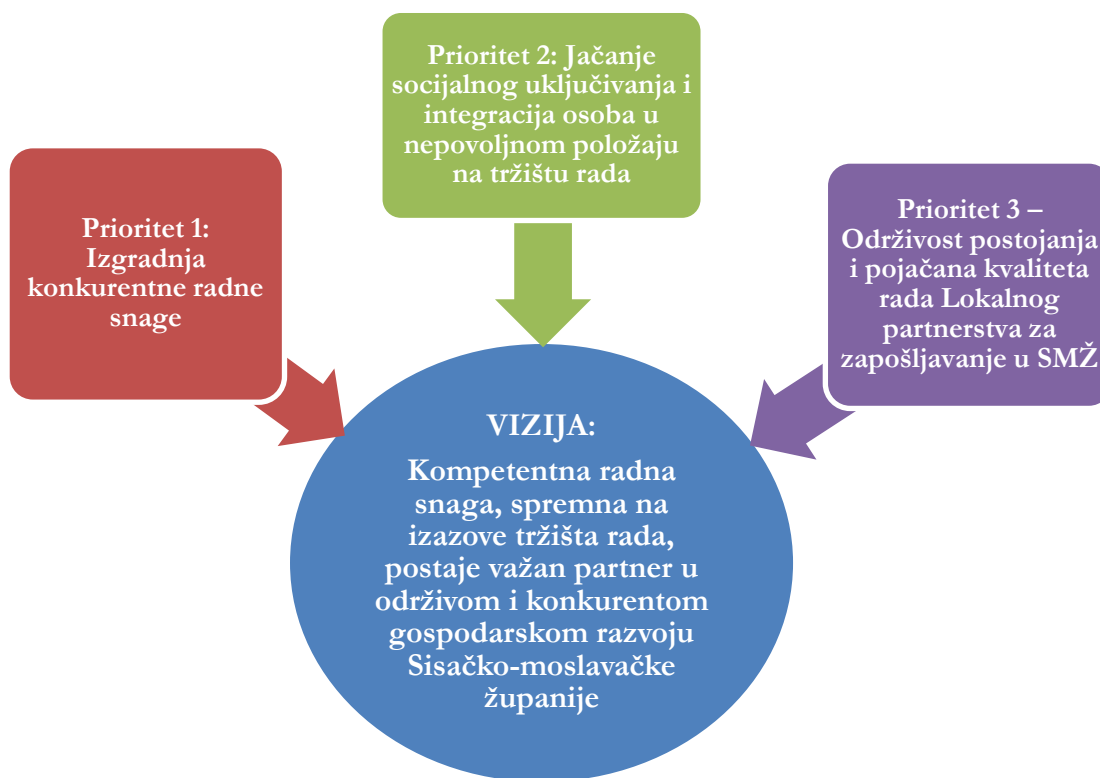
SNAGE	SLABOSTI	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Već razvijeni OCD-i kojima treba partnerstvo u SMŽ ▶ Motivirani pojedinci civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Slabo razvijena suradnja svih sektora (lokalno i regionalno) ▶ Neosvijestena potreba za razvijanjem projekata (nedostatak pred-financiranja) – loša povezanost ciljeva i financijske podrške ▶ Nedovoljan broj stvarno aktivnih organizacija civilnog društva 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bolja suradnja između svih sektora 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nedovoljno razrađen zakonodavni okvir za razvoj socijalnog ugovaranja ▶ Nedovoljna uključenost organizacija civilnog društva u procese donošenja odluka ▶ Promjena političke volje za podršku razvoju i održivosti zbog promjene vladajuće stranke ili koalicije

SOCIJALNA UKLJUČENOST

SNAGE	SLABOSTI	MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Postojanje Akcijskog plana razvoja socijalnih usluga na području Sisačko-moslavačke županije ▶ Civilni sektor koji već pruža kvalitetne socijalne usluge ili je to spreman u budućnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Slaba fizička povezanost pojedinih dijelova Županije ▶ Nepovoljni demografski trendovi – emigracija i starost populacije ▶ Rizik od siromaštva prisutan među stanovništvom ▶ Nepostojanje sustava praćenja i evaluacije socijalnih mjera ▶ Nedovoljna izdvajanja JLRS za socijalne potrebe – često netransparentan način dodjele sredstava i bez utvrđenih prioriteta 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Bolja provedba nacionalnih i EU programa za socijalne usluge 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Povećanje nejednakosti ▶ Pristup tržištu rada otežan za različite skupine ▶ Birokracija, tromost; postojanje needuciranih službenika u javnoj upravi

VIZIJA, PRIORITETI I MJERE

Prioritet 1: Izgradnja konkurentne radne snage

Mjera 1.1.	<u>Jačanje sustava pružanja podrške postojećim i potencijalnim poduzetnicima, obrtnicima, poljoprivrednicima i neprofitnim organizacijama u svrhu informiranja o kretanjima na tržištu rada, poslovnim prilikama i temama vezanih uz stručno usavršavanje i unaprjeđenje kompetencija</u>
Opis mjere	Prepoznajući da je sadašnji sustav savjetovanja postojećim i potencijalnim subjektima na tržištu rada donekle fragmentiran, gdje različite institucije posjeduju i nude različite tipove informacije relevantne za proces pripreme i uspješnog vođenja poslovanja, ovom mjerom želi se doprinijeti povećanom umrežavanju i integraciji tog procesa, te rasti njegove kvalitete i korisnosti onima kojima se njima služe.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Umrežavanje rada navedenih institucija u svrhu koordiniranih akcija u određenim komplementarnim područjima djelovanja • Objedinjavanje postojećih informacija i savjetovanja koje već nude relevantne institucije kroz svoj redovni rad kroz izradu Kataloga ponude savjetovanja • Korištenje postojeće internetske stranice LPZ-a za plasiranje objedinjenog Kataloga savjetovanja, promociju usluga savjetovanja, te za izradu 'Često postavljanih pitanja' korisnika, kao referentnu točku za ključna pitanja pripreme gospodarske djelatnosti, te razvoj njegove uspješnosti • Razvoj identifikacijskog obrasca radi uspostavljanja jedinstvene baze korisnika savjetovanja
Ciljne skupine	Postojeći i potencijalnim poduzetnici, obrtnici, poljoprivrednici i neprofitne organizacije

Ključni akteri odgovorni za provedbu	Županijske i gradske razvojne agencije, HGK, HOK, HZZ, Poljoprivredne savjetodavne službe, nevladine organizacije, JLS, poduzetnički centri, poslovne zone, te ostali akteri koje nude usluge savjetovanja <i>za i u</i> poslovnom procesu		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF	HZZ HOK HGK	100.000 godišnje
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Održani koordinacijski sastanci i razmjena informacija i materijala između različitih institucija koje nude usluge savjetovanja Izrađen Katalog savjetodavnih usluga te objavljen na stranicama LPZ-a Izrađena 'često postavljena pitanja' te objavljena na stranicama LPZ-a i drugih partnerskih institucija Prosječno zadovoljstvo korisnika kvalitetom pruženih usluga najmanje 4 (od skali od 1-5) Baza o korisnicima savjetovanja 		<ul style="list-style-type: none"> Zapisnici sa sastanaka Dokument Kataloga savjetodavnih usluga Internetska stranica LPZ-a i partnerskih institucija Baza korisnika i savjetovanja
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Mehanizam kontinuirane koordinacije između institucija koje nude usluge savjetovanja samoinicirano jednogodišnje ažurira uspostavljeni katalog Korisnici prepoznaju savjetovanje kao pomoć pri uspostavljanju poslovnih procesa te se godišnje broj pruženih usluga povećava za 10% 75% korisnika savjetovanja nakon godine dana ocjenjuje savjetovanje korisnim za unapređenje postojećih poslovnih procesa ili uspostavljanje novih 		<ul style="list-style-type: none"> Zapisnici sa sastanaka Obrada podataka na temelju 'Identifikacijskih obrazaca korisnika' Rezultati godišnjeg istraživanja o zadovoljstvu korisnika

Mjera 1.2.	Osvremenjivanje obrazovnih programa ustanova za <u>obrazovanje odraslih</u> , njihove pojačane usklađenosti s potrebama na tržištu rada te <u>promocija cjeloživotnog učenja</u>
Opis mjere	Predstavljajući u zadnjih nekoliko desetljeća orijentaciju razvoja brojnih nacionalnih obrazovnih sustava, programi za obrazovanje odraslih imaju mogućnost najbrže prilagodbe promjenama i potražnji na tržištu rada te stoga imaju velik kapacitet u stvaranju konkurentnije radne snage i utjecaj na zapošljivost. Ovom mjerom žele se ojačati resursi institucija i OCD-a koji provode programe obrazovanja odraslih, potaknuti stalno usklađivanje s potrebama tržišta rada te promovirati cjeloživotno učenje među općom populacijom.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> Jačanje ljudskih kapaciteta ustanova za obrazovanje odraslih (profesionalne kompetencije predavača te didaktične metode) Razvoj novih i unaprjeđenje postojećih obrazovnih programa Pojačano osiguravanje praktične nastave i prakse, te nabava potrebne opreme za izvođenje nastave Promocija cjeloživotnog učenja među ciljanom populacijom (tribine, radionice, konferencije, medijski nastupi, otvoreni dani i slično) Primjena HZZ-ove i drugih analiza deficitiranih zanimanja u SMŽ s programima ustanova za obrazovanje odraslih (poticanje na izradu mišljenja o preporukama

	<p>HZZ-a iz kojih su vidljive provedene aktivnosti na temelju preporuka ili argumentacija zbog njihovog neprovođenja)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Primjena Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO) koji stavlja naglaske na ishode učenja te potiče izradu standarda kvalifikacija i zanimanja te njihov upis u Registar HKO-a • Provođenje samostalnih studijskih programa ili integracija u postojeće programe cjeloživotnog obrazovanja vezano uz razvoj inovacija i poduzetničkih kompetencija • Izrada studija o potencijalima i kapacitetima postojećih institucija za obrazovanje odraslih kako bi se utvrdilo interes tržišta odnosno isplativost pojedinih programa 		
Ciljane skupine	Nezaposleni i zainteresirani za pohađanje programa za obrazovanje odraslih, radno sposobno stanovništvo		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	POU, OCD, HZZ, JLS, Županija		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF, Erasmus+	HZZ, MZOŠ	825.000 (godišnje) + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Barem 3 unaprijedena programa • 2 nova verificirana programa na temelju definiranih potreba na tržištu rada • Godišnja mišljenja svih POU-a o analizi HZZ-a o deficitarnim/suficitarnim zanimanja koja su javno objavljena • Izrađena i nagrađena barem 3 projekta temeljena na načelima HKO-a • 10 akcija usmjerenih na promociju cjeloživotnog učenja • Izrađena studija o potencijalima i kapacitetima postojećih ustanova za obrazovanje odraslih 		<ul style="list-style-type: none"> • Potvrda ustanove za obrazovanje odraslih o unaprijeđenju svojih kurikuluma • Izvješće relevantnih institucija o broju novih obrazovnih programa u SMŽ • Nagrađeni projektni prijedlozi • Dokumentacija vezana uz provođenje promotivnih aktivnosti • Medijski natpisi
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje broja nezaposlenih u suficitarnim zanimanjima • Povećanje korisnika novih programa koji odgovaraju potrebama tržišta rada 		<ul style="list-style-type: none"> • HZZ Statistika • Izvještaji POU koji djeluju na području Županije

Mjera 1.3.	Osvremenjivanje obrazovnih programa <u>srednjeg strukovnog obrazovanje</u> te njihova pojačana usklađenosti s potrebama na tržištu rada
Opis mjere	Školski strukovni kurikulumi su u velikom broju slučajeva zastarjeli i neprimjereni modernom strukovnom obrazovanju. Učenje i poučavanje ne temelji se na ishodima učenja koji su u skladu s tržištem rada i fleksibilnim zapošljavanjem učenika nakon stjecanja svog prvog strukovnog zanimanja. U obrtničkim zanimanjima i jedinstvenom modelu obrazovanja postoji problem provedbe praktične nastave zbog malog broja licenciranih obrtnika. Oprema u strukovnim školama i školskim radionicama je često zastarjela, te nedostaju suvremena nastavna pomagala, strojevi i oprema za obrazovanje učenika.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Usavršavanje nastavnika za nove metode rada i primjenu HKO-a • Unaprjeđenje postojećih obrazovnih programa u skladu s potrebama na tržištu rada i s izraženim ishodima učenja, te po potrebi izrada novih programa

	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija strukovnog obrazovanja među ciljanom populacijom • Osiguranje prilika za praktičnu nastavu i programe prakse, te nabava potrebne suvremene opreme za izvođenje nastave • Primjena HZZ-ove i drugih analiza deficitarnih zanimanja s programima srednjih strukovnih škola • Primjena HKO-a koji stavlja naglaske na ishode učenja te potiče izradu standarda kvalifikacija i zanimanja te njihov upis u Registar HKO-a • Integracija u postojeće programe strukovnog obrazovanja tema vezanih uz razvoj inovacija i poduzetničkih kompetencija • Poticanje razvoja <i>e-learning</i> programa obrazovanja 		
Ciljane skupine	Učenici i nastavnici srednjih strukovnih škola, učenici osmih razreda osnovnih škola		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Srednje strukovne škole na području Županije, HZZ, JLS, Županija, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvo poduzetništva i obrta, HOK, HGK, licencirani poduzetnici, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF Erasmus+	HZZ, MZOS, MINPO, HOK, HGK	530.000 godišnje + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Prijavljena i odobrena 3 projekta za primjenu HKO-a u strukovnim školama na području Županije • Unaprijeđena barem 3 školska strukovna kurikuluma s obzirom na potrebe na tržištu rada • Razvijena 2 nova strukovna kurikuluma • Stručno usavršavanje 80 nastavnika za primjenu novih metoda poučavanja • Opremanje škola suvremenim nastavnim pomagalicama • Izrađena godišnja mišljenja strukovnih škola o HZZ-ovoj analizi deficitarnih/suficitarnih zanimanja koja su javno objavljena 		<ul style="list-style-type: none"> • Potvrda strukovnih škola o unaprijeđenju kurikulumu • Potvrda nadležnog ministarstva o verifikaciji novih programa • Izvješća škola, županije, MZOS-a, ASOO-a o broju održanih edukacija nastavnika • Izvješća o nagrađenim projektima • Javno objavljeno mišljenje škola o analizi deficitarnih zanimanja • Izvješće (škola, županije) o uložnim materijalnim sredstvima u opremanje škola vrstom i brojem nastavnih pomagala, strojeva, računalne opreme • Medijski natpisi
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjen broj nezaposlenih s diplomom strukovnih škola • Povećan broj učenika upisanih u nove studijske programe 		<ul style="list-style-type: none"> • Izvješća HZZ-a • Izvješća strukovnih škola

Mjera 1.4.	Osvremenjivanje obrazovnih programa <u>visokog obrazovanja</u> te njihova pojačana usklađenosti s potrebama na tržištu rada
Opis mjere	Iako zbog prostorne blizine Grada Zagreba u Županiji postoji manji izbor fakulteta, umanjujući stoga mogući doseg utjecaja na visoko obrazovanje u SMŽ, ovom mjerom želi se sve postojeće visokoobrazovne potaknuti na procese usklađivanja s potrebama na tržištu rada, koje su metodološki najcjelovitije moguće kroz primjenu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (HKO).
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Primjena HKO-a koji stavlja naglaske na ishode učenja te potiče izradu standarda

	kvalifikacija i zanimanja te njihov upis u Registar HKO-a <ul style="list-style-type: none"> • Jačanje postojećih materijalnih i programskih resursa visokog obrazovanja na području Županije • Usavršavanje nastavnika za nove metode rada i primjenu HKO-a • Primjena HZZ-ove i drugih analiza deficitarnih zanimanja i programa u upisnoj politici visokog obrazovanja • Promocija visokog obrazovanja među ciljanom populacijom 		
Ciljane skupine	Visoka učilišta na području Županije		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Visoka učilišta na području Županije, HZZ		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF Erasmus+	HZZ, MZOS	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprijeđena barem 2 studijska programa kurikuluma s obzirom na potrebe na tržištu rada • Stručno usavršavanje 40 nastavnika za primjenu novih metoda poučavanja • Prijavljena i odobrena 2 projekta za primjenu HKO-a u visokom obrazovanju na području Županije • Opremanje visokih učilišta suvremenim nastavnim pomagalicama • Izrađena godišnja mišljenja visokih učilišta o HZZ-ovoj analizi deficitarnih/suficitarnih zanimanja koja su javno objavljena 		<ul style="list-style-type: none"> • Potvrda visokih učilišta o unaprijeđenju studijskih programa u skladu s tržištem rada • Izvješća o stručnom usavršavanjem nastavnika za nove metode rada • Izvješća o nagrađenim projektima • Izvješća o uložnim materijalnim sredstvima u opremanje visokih učilišta s vrstom i brojem nastavnih pomagala, strojeva, računalne opreme • Javno objavljeno mišljenje visokih učilišta o analizi deficitarnih zanimanja
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjen broj nezaposlenih s diplomom visokih učilišta s područja SMŽ 		<ul style="list-style-type: none"> • Evidencija HZZ-a

Mjera 1.5.	Podrška programima <u>stjecanja radnog iskustva tijekom i nakon školovanja u obliku prakse, volontiranja, mentorstva i drugih oblika praktičnog rada za mlade i osobe bez radnog iskustva</u>
Opis mjere	Zbog često smanjenih prilika za praktičan rad tijekom formalnog školovanja te zbog visoke razine nezaposlenosti u SMŽ i ostatku RH, promoviranjem raznovrsnih oblika stjecanja radnog iskustva želi se doprinijeti njihovoj konkurentnosti i razvoju radnih kompetencija potrebnih za tržište rada.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Promoviranje različitih načina stjecanja radnog iskustva među populacijom mladih i osoba bez radnog iskustva • Promoviranje mogućnosti prikazivanja stečenog neformalnog obrazovanja i iskustva kao dio radnog iskustva – vrednovanje neformalnog i informalnog obrazovanja kroz primjenu HKO-a • Educirati organizacije civilnog i javnog sektora o radu s volonterima i menadžmentu volontera • Promocija volonterstva i uključivanje predstavnika svih sektora u rad Lokalnih

	volonterskih centara u Sisku, Petrinji i Kutini, kao i volonterske akcije na nacionalnoj razini organizirane od strane Regionalnog volonterskog centra Zagreb		
	<ul style="list-style-type: none"> • Vezivanje usluga Student servisa s daljnjim prilikama studenata na tržištu rada (izrada standardnih potvrda o radnom iskustvu za vrijeme studiranja) 		
Ciljane skupine	Mladi i osobe bez radnog iskustva, predstavnici javnog, poslovnog i civilnog sektora kao primjer za razvoj vrijednosti volunteerstva u SMŽ		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, OCD, HZZ, Student servis, Županija		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF	MSPM, MZOŠ	45.000 godišnje + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Alati proizvedeni s ciljem promocije vrijednosti volunteerstva za razvoj novih kompetencija i konkurentnost na tržištu rada • Broj predstavnika različitih sektora uključenih u volonterske akcije – kao veleposlanici (ambasadori) volonterskog rada u SMŽ 		<ul style="list-style-type: none"> • Medijski materijal
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Broj mladih i nezaposlenih osoba uključenih u volonterski rad, • evidentiran broj volonterskih sati, • evidentirana edukacija od strane organizatora volonterskih programa i aktivnosti 		<ul style="list-style-type: none"> • Baze volonterskih centara i godišnja obvezna izvješća od strane udruga Ministarstvu socijalne politike i mladih • Volonterske knjižice ili druga evidencija rada i edukacije

Mjera 1.6.	<u>Promocija nevladinog sektora kao mjesta izgradnje karijere</u>		
Opis mjere	Organizacije civilnoga društva u RH, a posebno u SMŽ slabo su razvijene, što je rezultiralo usporenim razvojem usluga u zajednici kao i slabim razvojem demokratskog aktivnog građanstva. OCD-ima kritično nedostaju kvalitetni ljudski resursi kojima bi ostvarili veći broj projekata i privukli znatnija sredstva u zajednicu pa tako i utjecali na kvalitetu i broj usluga za osnaživanje građana. Mladi nisu informirani o mogućnostima zapošljavanja u neprofitnom nevladinom sektoru koji bi mogao riješiti njihov problem nezaposlenosti i povećati slabu iskorištenost EU i drugih fondova za razvoj zajednica.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Promocija za zapošljavanje i razvoj karijera mladih u neprofitnom nevladinom sektoru • Izrada novih programa edukacije za rad u OCD-ima • Provedba edukacije i osposobljavanja za rad u OCD-ima • Stručno usavršavanje, praksa u OCD-ima • Zapošljavanje novih osoba u OCD-ima • Mentoriranje tijekom osposobljavanja i zapošljavanja novih osoba zaposlenih u OCD-ima • Mentoriranje novozaposlenih tijekom provedbe projekata 		
Ciljane skupine	Mladi, nezaposlene osobe		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	OCD, HZZ, obrazovne ustanove		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)

	ESF, Erasmus+	Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, MSPM, MZOS	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Broj mladih i nezaposlenih osoba osposobljenih za rad u organizacijama civilnoga društva kroz edukaciju i praktičan rad u OCD-u 		<ul style="list-style-type: none"> • Evidencija novih programa i sudjelovanja mladih i nezaposlenih osoba u istim
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Broj novo-zaposlenih osoba u OCD-u • Broj novih upita o volontiranju i radu u OCD-u • Povećana suradnja s obrazovnim ustanovama kroz promociju rada u OCD-u • Broj novih projekata u OCD-u • Povećan prihod OCD-a i time zajednica SMŽ • Poboljšana kvaliteta života korisnika OCD-a 		<ul style="list-style-type: none"> • Evidencije zaposlenih u OCD-ima na lokalnoj i županijskoj razini te u Uredu za udruge Vlade RH • Evidencije OCD-a, baza volonterskih centara i MSPM • Evidencija novih programa za rad u nevladinom neprofitnom sektoru • Evidencija porasta projektnih prijava • Evidencija osnaženog nevladinog sektora • Evaluacije korisnika, evidencija o broju novih usluga za korisnike OCD-a

Mjera 1.7.	Promocija <u>stipendiranja</u> na lokalnoj i županijskoj razini		
Opis mjere	Ovom mjerom želi se promovirati korištenje stipendija kao oblika financijske pomoći koja se dodjeljuje pojedincima za potrebe njihova obrazovanja, profesionalnog usavršavanja ili istraživanja u svrhu ciljanog jačanja potrebnih kompetencija za tržište rada SMŽ.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Umrežavanje postojećih aktera na području županije koji dodjeljuju stipendije u svrhu pojačanog usmjeravanja na područja od posebne važnosti za razvoj županije i njeno tržište rada <ul style="list-style-type: none"> • Izrada Kataloga postojećih stipendija i kriterija dodjele na lokalnoj razini – prezentacija istoga na internetskoj stranici LPZ-a • Razvoj i promocija modela stipendiranja za osjetljive skupine na tržištu rada sa smanjenom dostupnošću obrazovanju • Poticati obrazovne i druge relevantne institucije na korištenje postojećih nacionalnih online platformi koje prezentiraju ponudu dostupnih stipendija kako bi se potaknula promocija i informiranje o dostupnim stipendijama zainteresiranim pojedincima na području Županije 		
Ciljane skupine	Učenici, studenti i mladi profesionalci iznimnog akademskog uspjeha, motivacije, profesionalnog postignuća, posebnih talenata (sport, izvedbene umjetnosti), socijalnog statusa te pripadnici određenih društvenih ili etničkih skupina.		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, JLS, Županija, HGK, HZZ		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF	HGK, HZZ	150.000 godišnje

Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja	Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljena koordinacija kroz sastanke postojećih aktera za dodjelu stipendija; • Izrađen Katalog postojećih stipendija; • Razvijen model stipendiranja za osjetljive skupine na tržištu rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Katalog postojećih stipendija • Zapisnici sa sastanaka • Potpisani ugovori s korisnicima stipendija • Medijski zapisi
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Integrirana i ojačana suradnja svih relevantnih subjekata koji pružaju stipendije na razini županije • Izrađen plan dodjele stipendija za 6 godine • Izrađen plan razvoja stipendiranja – analiza i planiranje, info promotivne aktivnosti, savjetovanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisnici sa sastanaka • Medijski zapisi, • Plan dodjele stipendija • Plan razvoja dodjele stipendija • Tiskani priručnik, letci

Prioritet 2: Jačanje socijalnog uključivanja i integracija osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada

Mjera 2.1.	Podrška zapošljavanju žena na tržištu rada kroz jačanje njihove konkurentnosti		
Opis mjere	Studija 'Položaj žena na hrvatskom tržištu rada' (HZZ, 2011.) donosi zaključak da se u Hrvatskoj žene susreću s većim teškoćama u pristupu, povratku i ostanku na tržištu rada zbog različitih socijalnih faktora koji, između ostaloga uključuju probleme u usklađivanju radnog i obiteljskog života. Nesrazmjerno visok broj žena radi na privremenim, nesigurnim i neprijavljenim poslovima, što ih čini ranjivijima i jače izloženima siromaštvu. Ovo mjerom želi se doprinijeti položaju žena na lokalnom tržištu rada te promoviranje ukidanja svih oblika diskriminacije.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • povećanje konkurentnosti žena na tržištu rada kroz cjeloživotno učenje • informiranje i savjetovanje žena o njihovim pravima na razgovoru za posao i na radnom mjestu u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom • promocija mjera za usklađivanje poslovnih i obiteljskih obaveza žena • promocija korištenja roditeljskog dopusta od strane očeva, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom • promocija fleksibilnih oblika rada (fleksibilno radno vrijeme, fleksibilno radno mjesto, fleksibilni ugovori o radu) • poticanje i potpora ženskom poduzetništvu • programi motiviranja i osnaživanja žena za uključivanje na tržište rada • promicanje nagrađivanja poslodavaca s najboljim praksama u zapošljavanju ranjivih skupina na tržištu rada (nagrada za poslodavce „Ključna Razlika“, a dodjeljuje ju MRMS) 		
Ciljane skupine	Žene na i izvan tržišta rada		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	HZZ, POU, JLS, Županija, HGK, HOK, razvojne agencije, poslodavci, OCD		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF EaSI	HGK, HOK, HZZ	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje	Indikatori praćenja	Izvori provjere	

(monitoring)		
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Svake godine najmanje 3 edukacije /osposobljavanja/ tečaja za povećanje konkurentnosti ciljano za žene na tržištu rada • Svake godine najmanje 1 radionica za potencijalne žene poduzetnice • Svake godine najmanje 2 radionice za motivaciju i osnaživanje žena za tržište rada • Najmanje 20 podnesenih zahtjeva za potpore za samozapošljavanje od strane žena • Ugovorena tri projekta za osnaživanje žena za tržište rada 	<ul style="list-style-type: none"> • Popisi polaznika ili potpisne liste s održanih edukacija/ osposobljavanja/ tečaja • Popisi polaznika ili potpisne liste s održanih radionica za potencijalne poduzetnike • Statistički podaci HZZ-a o samozapošljavanju žena putem Mjera aktivne politike zapošljavanja • Popisi polaznika ili potpisne liste sa održanih radionica za motivaciju i osnaživanje žena za tržište rada • Ugovori o financiranju; baza projekata
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • 30% žena pronašlo zaposlenje nakon održanih edukacija/ osposobljavanja/ tečaja • 10 samozaposlenih žena • 70% sudionika radionica zadovoljno dobivenim informacijama na radionici za potencijalne poduzetnike (prosječna ocjena 4, na skali od 1-5) • 70% polaznika radionica zadovoljno sadržajem radionica za motivaciju i osnaživanje žena za tržište rada (prosječna ocjena 4, na skali od 1-5) 	<ul style="list-style-type: none"> • Statističke evidencije • Evaluacijski listići sa radionice za potencijalne poduzetnike • Statistički podaci HZZ-a o samozapošljavanju žena putem Mjera aktivne politike zapošljavanja • Evaluacijski listići sa održanih radionica za motivaciju i osnaživanje žena za tržište rada

Mjera 2.2.	Poboljšanje pristupa tržištu rada za osobe s invaliditetom	
Opis mjere/ argumentacija	Po statistikama HZZ-a, u kolovozu 2014. godine, 393 OSI registrirane su kao nezaposlene. Sukladno Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN 157/13) na nacionalnoj razini te Akcijskim planom zapošljavanja osoba s invaliditetom za područje Sisačko-moslavačke županije za 2011.-2013., potrebno je i dalje provoditi cjelokupni proces olakšanom pristupu tržištu rada za osobe s invaliditetom.	
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Povećanje konkurentnosti (radnih i socijalnih kompetencija) osoba s invaliditetom za tržište rada kroz cjeloživotno učenje • Povećanje konkurentnosti osoba s invaliditetom za tržište rada kroz redovno školovanje te integracija u redovni obrazovni sistem • Olakšati pristup i mobilnost osoba s invaliditetom obrazovnim institucijama i radnim mjestima • Informiranje i savjetovanje osoba s invaliditetom o njihovim pravima na tržištu rada u skladu s nacionalnim zakonodavstvom • Pružanje i poticanje pružanja inovativnih socijalnih usluga, nedostatnih u zajednici u kojoj OSI živi, radi pridonosa re/habilitaciji i kvalitetnijem uključivanju na tržište rada • Jačanje podrške pri zapošljavanju (npr. radni terapeut, adekvatna oprema/pomagala i ostali oblici podrške) • Motivacija i osnaživanje osoba s invaliditetom za uključivanje i ostanak na tržištu rada • Promicanje alternativnih oblika zapošljavanja primjerenih potrebama osoba s invaliditetom 	
Ciljane skupine	Radno sposobne osobe s invaliditetom	

Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, HZZ, HGK, HOK, JLS, Županija, poslodavci, OCD		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF, EaSI	HZZ, HOK, HGK	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Održane 2 radionice godišnje s ciljem povećanja konkurentnosti osoba s invaliditetom za tržište rada Ugovorena 2 projekta za osnaživanje osoba s invaliditetom za tržište rada 20 osoba surađuje s radnim asistentom Održane 3 tribine o alternativnim oblicima zapošljavanja primjerenih potrebama osoba s invaliditetom 		<ul style="list-style-type: none"> Popisi polaznika ili potpisne liste sa održanih edukacija/ osposobljavanja/ tečaja Ugovori o financiranju; baza projekata Medijski isječci o održanim tribinama; popis sudionika
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen broj nezaposlenih osoba s invaliditetom za 20% 		<ul style="list-style-type: none"> Evidencija HZZ-a

Mjera 2.3.	<u>Promocija zapošljavanja marginaliziranih skupina na tržištu rada među poslodavcima te njihovo prepoznavanje svih oblika diskriminacije</u>		
Opis mjere	Prema istraživanju Raširenost i obilježja diskriminacije na hrvatskom tržištu rada (HZZ i Instituta Ivo Pilar, 2010) ukazano je da se tek za otprilike 1/3 poslodavaca, i za manje od 1/5 nezaposlenih osoba može reći da doista razumiju značenje izraza diskriminacija. Ovom mjerom želi se ojačati prepoznavanje raznovrsnih oblika diskriminacije među populacijom poslodavaca te također stimulirati njihov interes za zapošljavanje marginaliziranih skupina kroz prezentaciju prilika i poticaja.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> Osvještavanje obaveza poslodavaca u skladu s nacionalnim zakonodavstvom (npr. Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom NN 157/13); informiranje poslodavca o obvezama kvotnog zapošljavanja OSI te novčanim poticajima propisanim zakonom Prezentacija prilika (aktivno informiranje i savjetovanje) vezanih uz poticaje za poslodavce koji se odluče zapošljavati marginalizirane skupine na tržištu rada Promicati nagrađivanje poslodavaca u kategoriji ravnopravnosti osoba s invaliditetom (OSI) (nagrada za poslodavce koji zapošljavaju OSI „ključna razlika“, a dodjeljuje ju MRMS) Promoviranje primjera dobre prakse (samo)zapošljavanja OSI za senzibilizaciju poslodavaca 		
Ciljne skupine	Poslodavci		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, HZZ, HGK, HOK, JLS, Županija, OCD, CZSS		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF, EaSI	HZZ, HGK, HOK	105.000 godišnje + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje	Indikatori praćenja		Izvori provjere

(monitoring)		
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Održano 10 sastanaka/radionica s potencijalnim poslodavcima radi osvještavanja obveza i prilika pri zapošljavanju osoba s invaliditetom • Usluga savjetovanja o prednostima zapošljavanja marginaliziranih skupina promovirana u Katalogu savjetovanja • 75% poslodavaca nakon sastanaka/radionica ocjenjuje korisnost dobivenih informacija s najmanje prosječnom ocjenom 4 (na skali od 1 do 5) 	<ul style="list-style-type: none"> • Zapisnici sa sastanaka • Potpisne liste
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Broj poslodavaca koji koriste poticaje za zapošljavanje marginaliziranih skupina na tržištu rada uvećan za 15 % 	<ul style="list-style-type: none"> • Evidencije HZZ-a

Mjera 2.4.	Jačanje sustava obrazovanja i podrške zapošljavanju osoba <u>romske nacionalne manjine</u>		
Opis mjere	<p>Ovom mjerom želi se ojačati sustav obrazovanja i zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine, kao specifične rizične skupine na tržištu rada. Mjerom se želi potaknuti provedba postojećeg <i>Akcijskog plana uključivanja Roma Sisačko-moslavačke županije 2013-2015.</i>, posebno vezano uz dva relevantna cilja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati uključenost i završenost osnovnog, srednjeg i fakultetskog obrazovanja pripadnika romske nacionalne manjine 2. Povećati razinu zapošljivosti romske nacionalne manjine na tržištu rada 		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati bolji školski uspjeh kroz podršku romskim učenicima u školovanju • Omogućavanje Romima učenje hrvatskog jezika te učenje jezika i pisma romske nacionalne manjine • Osigurati stipendirano cjeloživotno obrazovanje odraslih pripadnika romske nacionalne manjine • Promocija provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina • Informiranje i savjetovanje osoba romske nacionalne manjine o njihovim pravima na tržištu rada u skladu s nacionalnim zakonodavstvom • Motivacija i osnaživanje osoba romske nacionalne manjine za uključenje i ostanak na tržištu rada • Promicati nagrađivanje poslodavaca kroz priznavanje najboljih praksi poslodavaca u zapošljavanju ranjivih skupina na tržištu rada (nagrada za poslodavce „Ključna Razlika“, a dodjeljuje ju MRMS) 		
Ciljane skupine	Nezaposlene i zaposlene osobe romske nacionalnosti		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, HZZ, HGK, HOK, JLS, Županija, poslodavci, OCD		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF, EaSI Program za prava, jednakost i građanstvo za razdoblje 2014. – 2020.	HZZ, HGK, HOK	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata

Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja	Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Barem 3 osnovne škole koje imaju upisanu djecu romske nacionalne manjine provode programe podrške za uspješnije obrazovanje 50 osoba završile su programe učenja hrvatskog jezika Minimalno 3 POU-a nudi stipendirane programe za pripadnike romske nacionalne manjine Održane 2 tribine o zapošljavanju osoba romske nacionalne manjine i provedbe Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina 	<ul style="list-style-type: none"> Školske baze podataka; podaci o upisanim Podaci i statistika POU-a Popis sudionika tribina Evidencijski listići o polaznicima programa učenja hrvatskog jezika
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Broj zaposlenih pripadnika romske nacionalne manjine, a osobito mladih osoba i Romkinja povećan za 10 % 	<ul style="list-style-type: none"> Statistika Zavoda za zapošljavanje i Zavoda za mirovinsko osiguranje

Mjera 2.5.	Jačanje sustava obrazovanja i podrške zapošljavanju <u>mladih osoba (15-29)</u>
Opis mjere	U godišnjem istraživanju rasta i razvoja (2013.), Europska komisija naglasila je da države članice trebaju mladima osigurati uspješnu tranziciju iz sustava obrazovanja u svijet rada te aktivno raditi na razvoju i provedbi programa i shema namijenjenih obrazovanju, zapošljavanju i socijalnom uključivanju mladih. Nezaposlenost mladih rastući je problem s dugoročnim posljedicama za pojedince, lokalno gospodarstvo i društvo u cjelini. Ovom mjerom želi se doprinijeti podizanju kompetencija i pripremi mladih osoba za zapošljavanje te uključivanje u poduzetništvo i razvoj organizacija civilnog društva.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> Informiranje i savjetovanje mladih o njihovim pravima na tržištu rada te suzbijanju diskriminacije u skladu s nacionalnim zakonodavstvom Povećanje konkurentnosti mladih na tržištu rada kroz dodatni razvoj njihovih kompetencija (kroz radionice, obrazovne programe, ljetne škole i slično) Promicanje uključivanja mladih osoba u volonterski rad i zapošljavanje u civilnom sektoru Motivacija i osnaživanje mladih osoba za uključivanje i ostanak na tržištu rada Promicanje pripravnštva, naukovanja i drugih programa osposobljavanja na radnom mjestu Razvoj klubova za mlade prema modelima u drugim zemljama EU Promoviranje prilika za rad i studij u drugim zemljama EU Promoviranje i poticanje samozapošljavanja mladih Promicanje važnosti nastavka osposobljavanja i obrazovanja Usvajanje „mekanih“ vještina mladih osoba i vještina zadržavanja posla <ul style="list-style-type: none"> aktivnosti koje će pridonijeti smanjenju neprolaznosti i prekida školovanja poput promicanja obrazovnog uspjeha, promicanje jednakih mogućnosti u obrazovanju (npr. izrada i uvođenje uključivih obrazovnih i nastavnih metoda i sl.) Promicanje primjera dobre prakse u borbi protiv segregacije i diskriminacije i sl.
Ciljane skupine	Nezaposlene i zaposlene osobe, mlade osobe od 15 do 29 godina starosti, obrazovne ustanove, poslodavci
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, HZZ, HGK, HOK, JLS, Županija poslodavci, OCD

Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
		ESF EaSI	HZZ, MSPM
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Minimalno 500 mladih osoba primilo usluge informiranja i podrške, sudjelovalo u programima stjecanja socijalnih i radnih kompetencija, volontiranja i ostalim programima koji pridonose podizanju razine njihove zapošljivosti minimalno 100 održanih treninga, radionica i obrazovnih programa za mlade osnovan Klub za mlade na području SMŽ, prema modelima u drugim EU zemljama min. 50 korisnika Kluba za mlade 6 promotivnih kampanja provedeno 		<ul style="list-style-type: none"> Godišnja izvješća Tijela za provedbu Strategije Potpisne liste Kvartalna i finalna izvješća pojedinih projekata članova LPZ-a Statistika HZZ-a Izvješća Sisačko-moslavačke županije
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Podignuta razina zapošljivosti minimalno 500 mladih osoba 80% mladih koji su sudjelovali u programima stjecanja socijalnih i radnih kompetencija, volontiranja i ostalim programima koji pridonose podizanju razine njihove zapošljivosti zadovoljno dobivenim informacijama Smanjena stopa nezaposlenosti mladih osoba u dobi 15-29 godina u SMŽ za 3% 10% korisnika kluba za mlade pronašlo zaposlenje 		<ul style="list-style-type: none"> Godišnja izvješća Tijela za provedbu Strategije Potpisne liste Kvartalna i finalna izvješća pojedinih projekata članova LPZ-a Statistika HZZ-a Evaluacijski listići

Mjera 2.6.	Prepoznavanje i podrška ostalih marginaliziranih skupinama na tržištu rada (<u>npr. starije osobe, dugotrajno nezaposleni, beskućnici, bivši ovisnici itd.</u>)
Opis mjere	Različite druge marginalizirane skupine na tržištu rada predstavljaju ciljane skupine koje trebaju biti prepoznate kao one za koje je potreban dodatni napor prilikom integracije na tržište rada. Osnovna analiza pokazala je kako je u SMŽ uz visoku nezaposlenost prisutna visoka stopa onih koji su dugotrajno nezaposleni te da je prosječna starost iznad prosjeka Hrvatske. S druge strane, nacionalne strategije prepoznaju primjerice beskućnike i bivše ovisnike kao osjetljive skupine koje trebaju psiho-socijalnu podršku i pomoć u razvoju radnih kompetencija budući da je prepoznato da zapošljavanje nosi najveći potencijal u procesu šire društvene uključenosti.
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> praćenje kretanja na tržištu rada i nacionalnim strateškim dokumentima o prepoznavanju ugroženih skupina na tržištu rada povećanje konkurentnosti svih marginaliziranih skupina na tržištu rada kroz cjeloživotno učenje promicati nagrađivanje poslodavaca kroz najbolje prakse u zapošljavanju ranjivih skupina na tržištu rada (nagrada za poslodavce „Ključna razlika“, a dodjeljuje ju MRMS) informiranje i savjetovanje ciljanih skupina o njihovim pravima na tržištu rada u skladu s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom pružanje psihosocijalne pomoći marginaliziranim skupina za uključenje i

	ostanak na tržištu rada		
Ciljane skupine	Marginalizirane skupine na tržištu rada (npr. starije osobe, dugotrajno nezaposleni, beskućnici, bivši ovisnici)		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Obrazovne institucije na svim razinama, HZZ, HGK, HOK, JLS, Županija, poslodavci, OCD, CZSS		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF, EaSI Program za prava, jednakost i građanstvo za razdoblje 2014.–2020.	HZZ, HGK, HOK	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Održane 2 radionice godišnje s ciljem povećanja konkurentnosti navedenih marginaliziranih skupina za tržište rada Ugovorena 2 projekta za osnaživanje navedenih marginaliziranih skupina za tržište rada Održane 2 tribine o specifičnim problemima socijalnog uključivanja i zapošljavanja navedenih skupina 		<ul style="list-style-type: none"> Popisi polaznika ili potpisne liste sa održanih edukacija/ osposobljavanja/ tečaja Ugovori o financiranju; baza projekata Medijski isječci o održanim tribinama; popis sudionika
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Smanjen broj svake od navedenih ciljanih skupina s invaliditetom za 20% 		<ul style="list-style-type: none"> Evidencija HZZ-a

Mjera 2.7.	Promocija i podrška razvoju <u>socijalnog/društvenog poduzetništva</u>		
Opis mjere	Socijalno/društveno poduzetništvo je koncept koji integrira stvaranje ekonomske i socijalne vrijednosti, gdje se poduzetničke prakse iz poslovnog svijeta preklapaju s vrijednostima usko povezanih s društvenom odgovornošću i zaštiti okoliša. Na nacionalnoj razini, ovo područje definirano je novom Strategijom razvoja socijalnog/društvenog poduzetništva u RH za razdoblje 2014. - 2020. Ovom mjerom želi se potaknuti promocija koncepta socijalnog/društvenog poduzetništva na lokalnoj razini kao alternativni model rješavanja pitanja zapošljavanja i socijalne integracije marginaliziranih skupina.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> Promocija socijalnog/društvenog poduzetništva u skladu s nacionalnim strateškim odrednicama Diseminacija materijala koji analiziraju koncept socijalnog poduzetništva te praktičnih savjeta za započinjanje poslovnog poduhvata Radionice, konferencije, korištenje postojećeg Sajma poslova poticanje umrežavanja i razmjene dobre prakse u području socijalnog/društvenog poduzetništva s iskusnim socijalnim poduzetnicima na području RH i šire savjetovanje u razradi poslovnih ideja u području socijalnog poduzetništva 		
Ciljane skupine	Potencijalni i postojeći socijalni poduzetnici, marginalizirane skupine na tržištu rada		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	OCD, HZZ, JLS, Županija, razvojne agencije, HGK, HOK		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)

	ESF EaSI	MRMS	50.000 godišnje + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Održana 3 okrugla stola za promociju socijalnog/društvenog poduzetništva Jedan sajam poslova u organizaciji HZZ-a SMŽ posvećen promociji socijalnog/društvenog poduzetništva 		<ul style="list-style-type: none"> Potpisna lista sudionika okruglih stolova sajam poslova broj odradenih savjetovanja/ broj izrađenih poslovnih ideja u području socijalnog poduzetništva/ ispunjeni obrasci
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> Osnovano i funkcionalno 1 socijalno/društveno poduzeće na području SMŽ 		<ul style="list-style-type: none"> Osnivački dokumenti Medijski natpisi

Mjera 2.8.	Povećati mogućnosti zapošljavanja razvojem i unaprjeđenjem socijalnih usluga u lokalnoj zajednici		
Opis mjere	Sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi (NN 157/13), socijalne usluge se definiraju kao aktivnosti, mjere i programi namijenjeni sprječavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te radi poboljšanja kvalitete njihovog života u zajednici. Mjerom se žele povećati mogućnosti zapošljavanja u Sisačko-moslavačkoj županiji te doprinijeti ostvarivanju ciljeva Akcijskog plana razvoja socijalnih usluga na području Sisačko-moslavačke županije za 2014. godinu; SMŽ.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> organizacija stambenih zajednica, prenočišta i drugih oblika smještaja osiguranje usluge pratitelja, asistenata i drugih usluga podrške osobama s invaliditetom organizacija i rad dnevnih boravaka i klubova za OSI, mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi te mlade s poremećajima u ponašanju poticaj organiziranju pomoći u kući za starije i nemoćne osobe organizacija aktivnosti na pomoći obiteljima s članovima koji su u socijalnoj potrebi (osobe s invaliditetom i sl.) u usklađivanju njihovih obiteljskih i poslovnih obveza 		
Ciljane skupine	Osobe s invaliditetom, liječeni ovisnici, beskućnici, žrtve obiteljskog nasilja, mladi bez odgovarajuće roditeljske skrbi, mladi s poremećajima u ponašanju, tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom, starije i nemoćne osobe, članovi obitelji koji skrbe o ovisnom članu		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	OCD, javne ustanove, trgovačka društva, JLS, zadruge, zaklade, Županija		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF EaSI	MSPM	270.000 godišnje + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> osiguran smještaj za 10 beskućnika u Sisku i Kutini osigurano stambeno zbrinjavanje za 5 mladih koji napuštaju dječje domove osigurano 10 asistenata za one koji za to 		<ul style="list-style-type: none"> Izvješća Centra za socijalnu skrb Izvješća Sisačko-moslavačke županije Izvješća iz provedbe projekata

	<p>imaju zakonske uvjete</p> <ul style="list-style-type: none"> • osnovani dnevni boravci i klubovi za OSI, mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi te mlade s poremećajima u ponašanju u svim gradovima županije • na području svakog Centra za socijalnu skrb osnovan Centar za pomoć u kući • svaki Volonterski centar osigurao pomoć obiteljima s članovima koji su u socijalnoj potrebi za min. 10 obitelji 	članova LPZ-a
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • proširena mreža socijalnih usluga u Sisačko-moslavačkoj županiji • 500 pripadnika ciljanih skupina zaprimilo novorazvijene ili unaprjeđene socijalne usluge • 10 novih pružatelja socijalnih usluga izvan sustava socijalne skrbi 	<ul style="list-style-type: none"> • Izvješća Centra za socijalnu skrb • Izvješća Sisačko-moslavačke županije • Izvješća Ministarstva socijalne politike i mladih • Izvješća iz provedbe projekata članova LPZ-a

Prioritet 3: Održivost postojanja i pojačana kvaliteta rada Lokalnog partnerstva za zapošljavanje u SMŽ

Mjera 3.1.	Aktivno <u>prikupljanje i razrada projektnih ideja te priprema projekata</u> spremnih za financiranje iz nacionalnih i međunarodnih izvora između članova LPZ-a		
Opis mjere	<p>Ovo mjerom želi se posebno utjecati na jednu od glavnih mogućnosti i temeljnih zadaća LPZ-a – koordinirani proces prikupljanja i razrade projektnih ideja te njihove pripreme za financiranje iz nacionalnih i međunarodnih izvora.</p> <p>Sinergijom koja je vezana uz postojanje LPZ-a, kao prostora koje okuplja subjekte koji aktivno rade u smjeru izgradnje konkurentne radne snage i zapošljivosti, želi se utjecati na ojačan sustav razmjene informacija, iskustva te poticanje razvoja međusobnih partnerstava.</p>		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Redovno sastajanje i provedba zaduženja članova LPZ-a u skladu sa Statutom • Imenovanje predstavnika članova LPZ-a • Interna razmjena znanja i iskustva te podrška u razvoju i provedbi projektnih ideja između članova LPZ-a • Aktivno korištenje zajedničke liste elektroničke pošte o razmjeni relevantnih informacija • Redovito ažuriranje članstva LPZ-a te otvorenost prema novim relevantnim partnerima • Osnivanje tijela koje će pružati savjete u pripremi i provedbi projekata, usmjeravati na izvore otvorenih natječaja, pomoći u povezivanju s lokalnim dionicima i ostale slične aktivnosti • Osnivanje Info točke LPZ SMŽ koja će pružati relevantne informacije javnosti vezane uz djelovanje LPZ-a te podići vidljivost istog 		
Ciljane skupine	Postojeći i potencijalni članovi LPZ-a		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Članovi LPZ-a		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)

	ESF EaSI	HZZ	25.000 godišnje + Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja		Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> • Održane 2 sjednice Skupštine godišnje • Održane 4 sjednice Upravnog vijeća godišnje • Popis predstavnika članova LPZ-a • Ažuriran Sporazum o partnerstvu • Osnovano tijelo za koordinaciju i savjetovanje u pripremi i provedbi projekata s 3 člana • 3 člana tijela za koordinaciju i savjetovanje u pripremi i provedbi projekata stekla dodatna znanja u upravljanju projektima • Osnovana Info-točka 		<ul style="list-style-type: none"> • Zapisnici • Potpisne liste • Popis predstavnika • Sporazum o partnerstvu • Fotografije • Objave na internetskoj stranici LPZ-a
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Članovi LPZ-a povećali razinu informiranosti o povlačenju sredstava iz nacionalnih i međunarodnih izvora financiranja • Povećana apsorpcija sredstava iz fondova Europske unije za 10 % u odnosu na prethodno razdoblje Strategije za razvoj ljudskih potencijala 2011. - 2013. 		<ul style="list-style-type: none"> • Izvješća Sisačko-moslavačke županije • Izvješća Ministarstva regionalnog razvoja i EU fondova • Godišnja izvješća Tijela za provedbu Strategije

Mjera 3.2.	Redovno praćenje provedbe Strategije od strane LPZ-a		
Opis mjere/argumentacija	Budući da je prepoznato da je sustav praćenja provedbe Strategije izostao u ranijem strateškom razdoblju, u periodu 2014. - 2020. želi se posebno ojačati taj aspekt upravljanja provedbom Strategije te izvještavanja o rezultatima i prepoznatim rizicima.		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> • Prikupljanje podataka o provedbi Strategije prema definiranom načinu praćenja predviđenom Strategijom te pravovremena razmjena prikupljenih podataka prema svim članovima LPZ-a • Aktivno izvještavanje o rezultatima te prepoznatim rizicima u provedbi • Daljnje razvijanje i unapređivanje sustava praćenja provedbe Strategije • Usavršavanje znanja i vještina članova LPZ-a za praćenje i vrednovanje u svrhu izgradnje unutarnjih analitičkih kapaciteta 		
Ciljane skupine	Članovi LPZ-a te indirektno sve ciljane skupine povezane sa Strategijom		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Članovi LPZ-a		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF EaSI	HZZ	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata

Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja	Izvori provjere
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> osnovano Tijelo za praćenje provedbe Strategije barem 6 članova LPZ-a educirano za praćenje i vrednovanje izrađeni Akcijski planovi LPZ SMŽ na godišnjoj razini izrađena godišnja izvješća o provedbi Strategije za razvoj ljudskih potencijala SMŽ 	<ul style="list-style-type: none"> Izvješća o provedbi projekta „Razvojem partnerstva do smanjenja nezaposlenosti“ Potpisne liste Kopije potvrda o završenoj edukaciji Akcijski planovi LPZ-a Godišnja izvješća Tijela za praćenje provedbe Strategije
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> ojačani kapaciteti LPZ-a za praćenje i vrednovanje poboljšan sustav praćenja provedbe Strategije i vrednovanja djelovanja LPZ-a povećana učinkovitost LPZ-a 	<ul style="list-style-type: none"> Izvješća o provedbi projekta „Razvojem partnerstva do smanjenja nezaposlenosti“ Godišnja izvješća Tijela za praćenje provedbe Strategije

Mjera 3.3.	Sustavno partnersko praćenje relevantnih istraživanja tržišta rada		
Opis mjere/argumentacija	<p>Na međunarodnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini publicira se veliki broj istraživanja i studija vezanih uz kretanja na tržištu rada koje mogu doprinijeti razumijevanju određenih lokalnih problema te omogućiti pripremu bolje usmjerenih intervencija.</p> <p>S obzirom na resurse institucija koje su predstavljene u članstvu LPZ-a, LPZ također može prepoznavati potrebu za izradom određenih novih tematskih analiza i istraživanja kako bi ojačao provedbu ili dobio uvid u određene prepoznate probleme.</p>		
Aktivnosti	<ul style="list-style-type: none"> Praćenje, aktivna razmjena te izrada sažetaka relevantnih sekundarnih istraživanja između članova LPZ-a Prepoznavanje potreba za istraživanjem kretanja u području obrazovanja i tržište rada u svrhu jačanja provedbe Strategije i daljnjem razvoju strateških aktivnosti (koje će se onda provesti kroz projekte ili redovni rad institucija koje sudjeluju u LPZ-u) Diseminacija relevantnih sekundarnih i samoiniciranih istraživanja prema pojedincima, skupinama i institucijama relevantnim za određeno istraživačko područje 		
Ciljane skupine	Članovi LPZ-a te svi pojedinci, skupine i institucije povezane s određenim istraživačkim područjem		
Ključni akteri odgovorni za provedbu	Članovi LPZ-a u suradnji s drugim nacionalnim i lokalnim institucijama		
Financijski izvori (HRK)	EU fondovi i ostali međunarodni izvori	Nacionalna razina	Lokalna razina (planirana sredstva)
	ESF EaSI	HZZ	Sufinanciranje odobrenih EU i drugih projekata
Praćenje (monitoring)	Indikatori praćenja	Izvori provjere	
Indikatori outputa (izlaznih parametra)	<ul style="list-style-type: none"> Izrađena 4 sažetka relevantnih sekundarnih istraživanja ili objavljenih publikacija na europskoj, nacionalnoj ili lokalnoj razini Rezultati drugih relevantnih istraživanja diseminirani lokalnim dionicima u tiskanom 	<ul style="list-style-type: none"> Godišnja izvješća Tijela za praćenje provedbe Strategije Rezultati istraživanja u obliku tiskanih publikacija Internetska izdanja rezultata 	

	<p>i internetskim izdanjima</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prepoznate potrebe za dvije specifične teme istraživanja relevantnih za ostvarenje ciljeva Strategije i dobivanje uvida u stanje SMŽ u svim područjima (koje će se provesti kroz projekte ili redovni rad institucija koje sudjeluju u LPZ-u) 	<p>istraživanja na internetskoj stranici LPZ-a i/ili drugih članova LPZ-a</p>
Indikatori rezultata	<ul style="list-style-type: none"> • Unaprjeđeni preduvjeti za razvoj i provedbu budućih inicijativa i projekata za poticanje zapošljavanja u Sisačko-moslavačkoj županiji kroz dostupnost rezultata istraživanja • Ojačan partnerski pristup u provođenju istraživanja 	<ul style="list-style-type: none"> • Godišnja izvješća Tijela za praćenje provedbe Strategije • Rezultati istraživanja u obliku tiskanih publikacija • Internetska izdanja rezultata istraživanja na internetskoj stranici LPZ-a i/ili drugih članova LPZ-a

PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Uspostava sustava praćenja i vrednovanja ključna je za praćenje napretka provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala 2014. - 2020. te će predstavljati važan napredak od prošlog proračunskog razdoblja kad je taj sustav u formalnom smislu izostao. Ukoliko adekvatan sustav praćenja i vrednovanja nije uspostavljen dovodi se u pitanje učinkovitost upravljanja provedbom kao i pravovremenost u prepoznavanju mogućih implementacijskih rizika.

Praćenje provedbe strategije (monitoring) i vrednovanje (evaluacija) sastavni su dijelovi projektnog ciklusa. Praćenje (monitoring) je sustavno prikupljanje podataka s ciljem prikazivanja napretka i time usklađivanje tijeka daljnje provedbe, dok vrednovanje (evaluacija) predstavlja cjelovitu ocjenu provedbe s obzirom na određene unaprijed definirane kriterije (najčešće, kao što su relevantnost, efikasnost, efektivnost i održivost).

Trenutna osnova za razvoj sustava praćenja razvijena je Statutom LPZ-a. Formirano je Tijelo nadležno za praćenje i vrednovanje Strategije razvoja ljudskih potencijala, koje ima zadatak provoditi praćenje i ocjenu napretka provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala i Akcijskog plana rada LPZ-a. Ovo tijelo ima obavezu redovno pripremati godišnja izvještaji o napretku provedbe Strategije.

Akcijski plan rada LPZ-a predstavlja dodatni upravljački instrument koji će nuditi smjernice za uspješno funkcioniranje partnerstva odnosno definirati radna zaduženja pojedinih članica LPZ-a na provedbi Strategije razvoja ljudskih potencijala SMŽ. Akcijski plan bit će također ažuriran na godišnjoj razini.

Uspostava mehanizma praćenja uključuje konkretno definiranje odgovornih osoba za praćenje, vrednovanje i izvještavanje. Ove osobe bit će odabrane ovisno o području djelovanja i sektorima u kojima djeluju njihove organizacije, odnosno bit će predstavnici obrazovanja, zapošljavanja i civilnog sektora. Njihova zadaća bit će prikupljanje podataka od drugih članova LPZ-a i priprema godišnjeg izvješća na temelju pokazatelja uspješnosti za ostvarivanje Strategije razvoja ljudskih potencijala SMŽ.

Ovi mehanizmi za praćenje neće biti usmjereni samo na praćenje provedbe Strategije nego će služiti i za procjenu dostignuća rada LPZ-a (ispunjenost ciljeva Akcijskog plana rada LPZ-a), kako bi se utvrdila potrebna poboljšanja, odnosno pravovremeno prilagodilo daljnje planiranje.

Kako bi se osigurala adekvatna razina praćenja, u sljedećem periodu Lokalno partnerstvo za zapošljavanje, vođeno Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, područnim uredom Sisak provodit će projekt u kojem će se dodatno razviti predloženi mehanizam praćenja definiranim Statutom LPZ-a, posebno s ciljem razvoja ljudskih resursa potrebnih za uspješnije praćenje i vrednovanje Strategije.

INSTITUCIONALNI OKVIR PROVEDBE

Lokalno partnerstvo za zapošljavanje SMŽ (u daljnjem tekstu LPZ) osnovano je 2005. godine temeljem participativnog pristupa više organizacija iz različitih sektora čije je djelovanje važno za razvoj loknog tržišta rada.

Kako bi se u budućnosti dodatno osnažio LPZ, planira se revizija članova na način da će se partnerstvo bazirati samo na aktivnim članovima koji prepoznaju ulogu LPZ-a na tržišta rada i gospodarstvu u cjelini. Institucionalni okvir provedbe u potpunosti je definiran Statutom LPZ-a, koji je u procesu razvoja ove Strategije izmijenjen na način da obuhvati definirane promjene u svrhu veće buduće efikasnosti provedbe Strategije. Jednom kad se članstvo LPZ-a ažurira te nakon mogućeg uključivanja novih strateških članova, uspostaviti će se institucionalna struktura sa sljedećim definiranim zadaćama:

TIJELO	ULOGA
Skupština LPZ-a	<p>Skupštinu čine svi partneri potpisnici Sporazuma o partnerstvu u LPZ-u.</p> <p>Skupština LPZ-a:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ donosi Statut, izmjene i dopune Statuta LPZ-a ⇒ usvaja godišnji plan rada, godišnja izvješća o radu i napretku LPZ-a ⇒ priprema i donosi strateške dokumente, kao što su Strategija razvoja ljudskih potencijala i Akcijski plan te ostale dokumente potrebne za funkcioniranje LPZ-a
Upravni odbor	<p>Upravni odbor je izvršno tijelo LPZ-a.</p> <p>Ovo tijelo ima 9 članova i sljedeće zadatke u provedbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ analiza stanja i kretanja na županijskom tržištu rada ⇒ koordinira rad na izradi i razvoju Strategije razvoja ljudskih potencijala i Akcijskog plana ⇒ osnivanje tematskih radnih skupina u skladu s aktivnostima Strategije razvoja ljudskih potencijala i Akcijskog plana; odobrenje i praćenje provedbe njihovog radnog plana ⇒ praćenje i ocjena napretka provedbe Strategije razvoja ljudskih potencijala i Akcijskog plana ⇒ osiguranje uvjeta za funkcioniranje LPZ-a ⇒ promocija strateških dokumenata LPZ-a relevantnim dionicima ⇒ pokretanje inicijative za razvoj i pripremu novih projekata, prezentacija LPZ-a na lokalnoj i nacionalnoj razini
Tijelo za praćenje provedbe strategije	<p>Operativno tijelo LPZ-a zaduženo za praćenje provedbe Strategije sastoji se od 6 članova iz područja obrazovanja, zapošljavanja i civilnog društva i ima sljedeće zadatke:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⇒ Praćenje provedbe Strategije na temelju definiranih indikatora provedbe ⇒ Vrednovanje djelovanja LPZ-a putem praćenja njegovog rada ⇒ Izrada godišnjih izvješća o provedbi Strategije i radu LPZ-a
Tematske radne skupine LPZ-a	<p>Tematske radne skupine su radna tijela LPZ-a, a Upravni odbor utvrđuje svrhu osnivanja odnosno njihove zadaće. Radne skupine razmatraju otvorena pitanja, daju mišljenje i prijedloge o značajnim pitanjima iz njihovog djelokruga Upravnom odboru. Upravni odbor LPZ-a je do sada osnovao tri radne skupine: za gospodarstvo, za zapošljavanje i za obrazovanje.</p>

Popis tablica

Tablica 1: Dobna struktura stanovništva u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2011. godini	6
Tablica 2: Poslovni subjekti u Sisačko-moslavačkoj županiji; stanje 30. lipnja 2013. godine.....	8
Tablica 3: Zaposleni u Sisačko-moslavačkoj županiji prema NKD-u 2007; stanje na dan 31.12.2013.	11
Tablica 4: Nezaposlenost i zapošljavanje u Sisačko-moslavačkoj županiji u razdoblju siječanj-prosinac 2011./ 2012./ 2013. godine	14
Tablica 5: Prosječan broj nezaposlenih osoba prema dobi u Sisačko-moslavačkoj županiji.....	15
Tablica 6: Prosječan broj nezaposlenih osoba po gradovima/ općinama u Sisačko-moslavačkoj županiji..	16
Tablica 7: Trajanje nezaposlenosti u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu od 2011. – 2013.....	17
Tablica 8: Status nezaposlenih prije ulaska u evidenciju u periodu 2011. - 2013.....	17
Tablica 9: Pregled prosjeka nezaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji	18
Tablica 10: Novouključene osobe u programe aktivne politike u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. – 2013.	20
Tablica 11: Prosječan broj nezaposlenih osoba s invaliditetom prema gradovima/ općinama u Sisačko-moslavačkoj županiji.....	21
Tablica 12: Broj učenika upisanih u prvi razred u osnovne škole grada Siska po godinama	23
Tablica 13: Broj učenika upisanih u prvi razred u osnovne škole grada Kutine po godinama.....	23
Tablica 14: Broj učenika upisanih u prvi razred u osnovne škole Sisačko-moslavačke županije po godinama	24

Popis grafikona

Grafikon 1: Broj stanovnika u županijama u tisućama.....	5
Grafikon 2: Dobna struktura u Sisačko-moslavačkoj županiji u 2011. godini	6
Grafikon 3: Bruto domaći proizvod po stanovniku u 2011. u Republici Hrvatskoj u HRK.....	7
Grafikon 4: Branše u aktivnim obrtima u Sisačko-moslavačkoj županiji prema NKD-u 2007; stanje na dan 31.12.2013.....	9
Grafikon 5: Broj malih i srednjih poduzeća u Sisačko-moslavačkoj županiji.....	10
Grafikon 6: Kretanje broja zaposlenih u malim i srednjim trgovačkim društvima u Sisačko-moslavačkoj županiji.....	10
Grafikon 7: Odnos zaposlenosti muškaraca i žena u pojedinim djelatnostima u Sisačko-moslavačkoj županije; stanje na dan 31.12.2013.....	12
Grafikon 8: Prosječan broj nezaposlenih osoba u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu od 2003. do 2013.	13
Grafikon 9: Stopa registrirane nezaposlenosti u Sisačko-moslavačkoj županiji i Republici Hrvatskoj u preiodu 2011. – 2013.	13
Grafikon 10: Zaposlenost i nezaposlenost u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2004. – 2013.....	14
Grafikon 11: Dobna struktura nezaposlenih u Sisačko-moslavačkoj županiji na dan 31.12.2013.....	16
Grafikon 12: Prikaz zaposlenih prema rodu zanimanja u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. – 2013.	18
Grafikon 13: Prikaz potražnje za radnicima po rodovima zanimanja u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. – 2013.	19
Grafikon 14: Novouključene osobe u programe aktivne politike u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2011. -2013.....	20
Grafikon 15: Kretanje broja živorođene djece u Sisačko-moslavačkoj županiji u periodu 2009. – 2013.	22